ការការពារ និងការព្យាបាលជំងឺគោ

១. ការការពារសុខភាពសត្វ

១.១ អនាម័យ

អនាម័យកន្លែងរស់នៅ

កន្លែងរស់នៅ និងដេកត្រូវសម្អាតឱ្យបានស្អាត និងមិនមានភក់ជ្រាំ ។ ត្រូវកើបលាមកគោឱ្យបានញឹកញាប់ យ៉ាងហោចណាស់ ១-២ដងក្នុងមួយថ្ងៃ ។

ការសម្អាតលាមក និងសម្រាមក្នុងទ្រុងគោ

អនាម័យសត្វ

ត្រូវលាងសម្អាតខ្លួនគោ ឬក្របីឱ្យបានញឹកញាប់ ជាពិសេសនៅរដូវក្តៅ ។

អនាម័យចំណីអាហារ និងទឹក

គោក្របីត្រូវការផឹកទឹកស្អាតច្រើន រៀងរាល់ថ្ងៃ ។ ត្រូវផ្តល់ទឹកឱ្យគោក្របីផឹកមុនពេលផ្តល់ចំណី ហើយយ៉ាងហោចណាស់ឱ្យផឹកយ៉ាងតិចបីដងក្នុងមួយថ្ងៃ ។

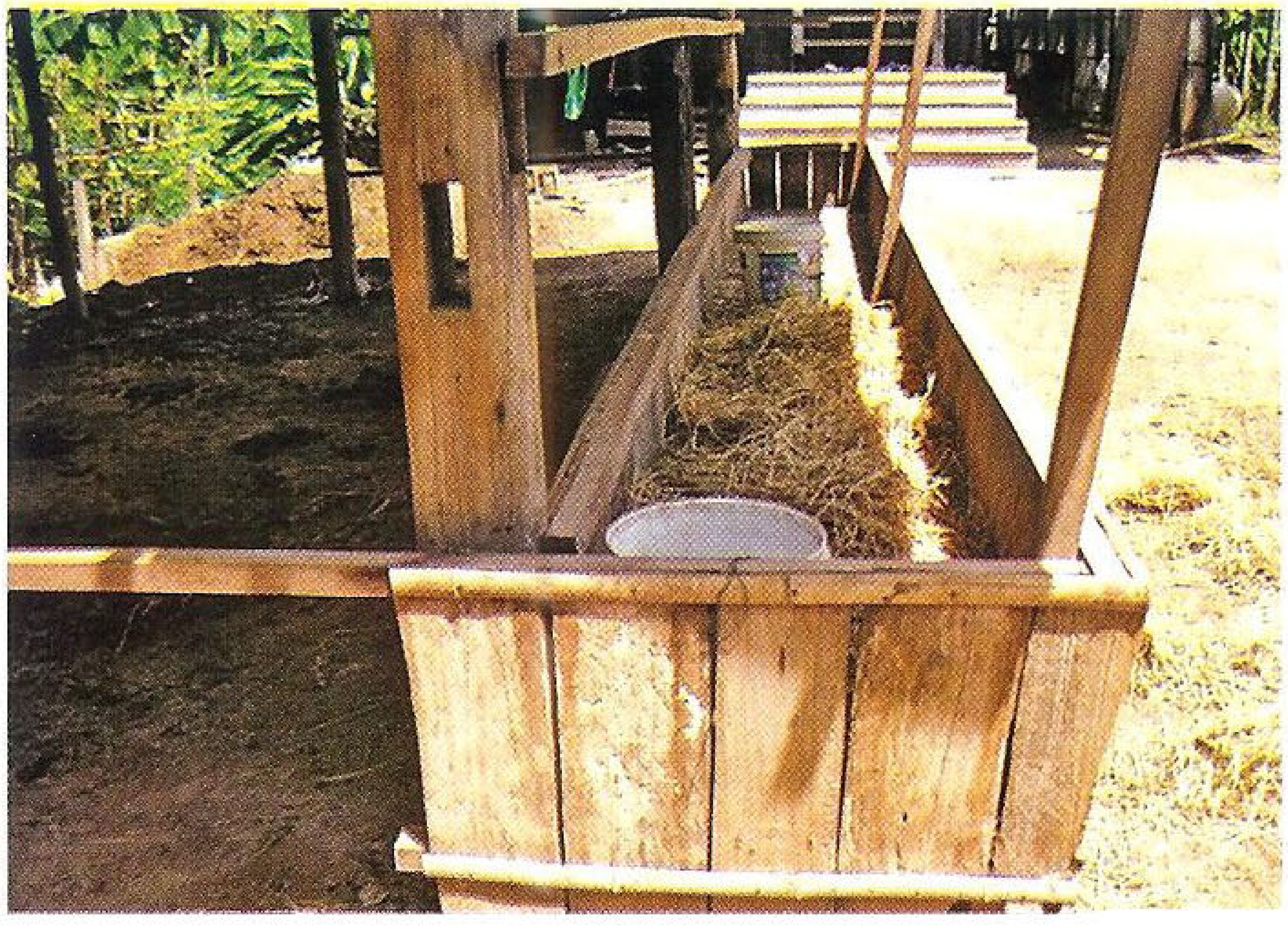

មិនត្រូវឱ្យសត្វជាន់ក្នុងស្នូកទឹក និងចំណីនោះទេ ព្រោះវាអាចចម្លងនូវជំងឺ ។

ទម្លាក់បរាសិត

បរាសិតចែកជា២ផ្នែកសំខាន់ៗ គឺបរាសិតខាងក្នុង (ព្រូន) និងបរាសិតខាងក្រៅ (អង្កែ តឹកកែ រុយ របោម ជាដើម) ។

កាលណាសត្វមានកើតបរាសិតធ្វើឱ្យការលូតលាស់យឺត ស្គមរីងរៃ និងអាចបណ្តាលឱ្យងាប់បើធ្ងន់ធ្ងរ។

១.២. ការការពារ និងទប់ទល់ជំងឺឆ្លង

ការទប់ស្កាត់ការឆ្លងរាលដាលតាមបែបជីវសុវត្ថិភាព

បើក្នុងតំបន់មានជម្ងឺឆ្លងកើតឡើងត្រូវបង្ខាំងសត្វមិនឱ្យមានចរាចរណ៍ពីតំបន់មួយទៅតំបន់មួយ និងបង្ខាំងសត្វនៅនឹងកន្លែង។ មិនត្រូវឱ្យសត្វមកពីតំបន់ផ្សេង និងមនុស្សពីក្រៅចូលមកជិតគោក្របីឡើយ ព្រោះអាចចម្លងជំងឺ។

ការចាក់វ៉ាក់សាំងការពារដើម្បីប្រឆាំងជំងឺ

នៅពេលដែលបាក់តេរី ឬវីរុសចូលទៅ ក្នុងខ្លួនសត្វនោះសរីរាង្គរបស់សត្វនឹងបង្កើតអង់ទីគ័រដើម្បីទប់ទល់នឹងពួកវា ។

ប្រសិនបើមេរោគជាបាក់តេរីនោះអង់ទីប៊ីយ៉ូទិកនឹងមានប្រសិទ្ធិភាពលើវា ហើយអាចបំផ្លាញ វាបានយ៉ាងរហ័ស ។

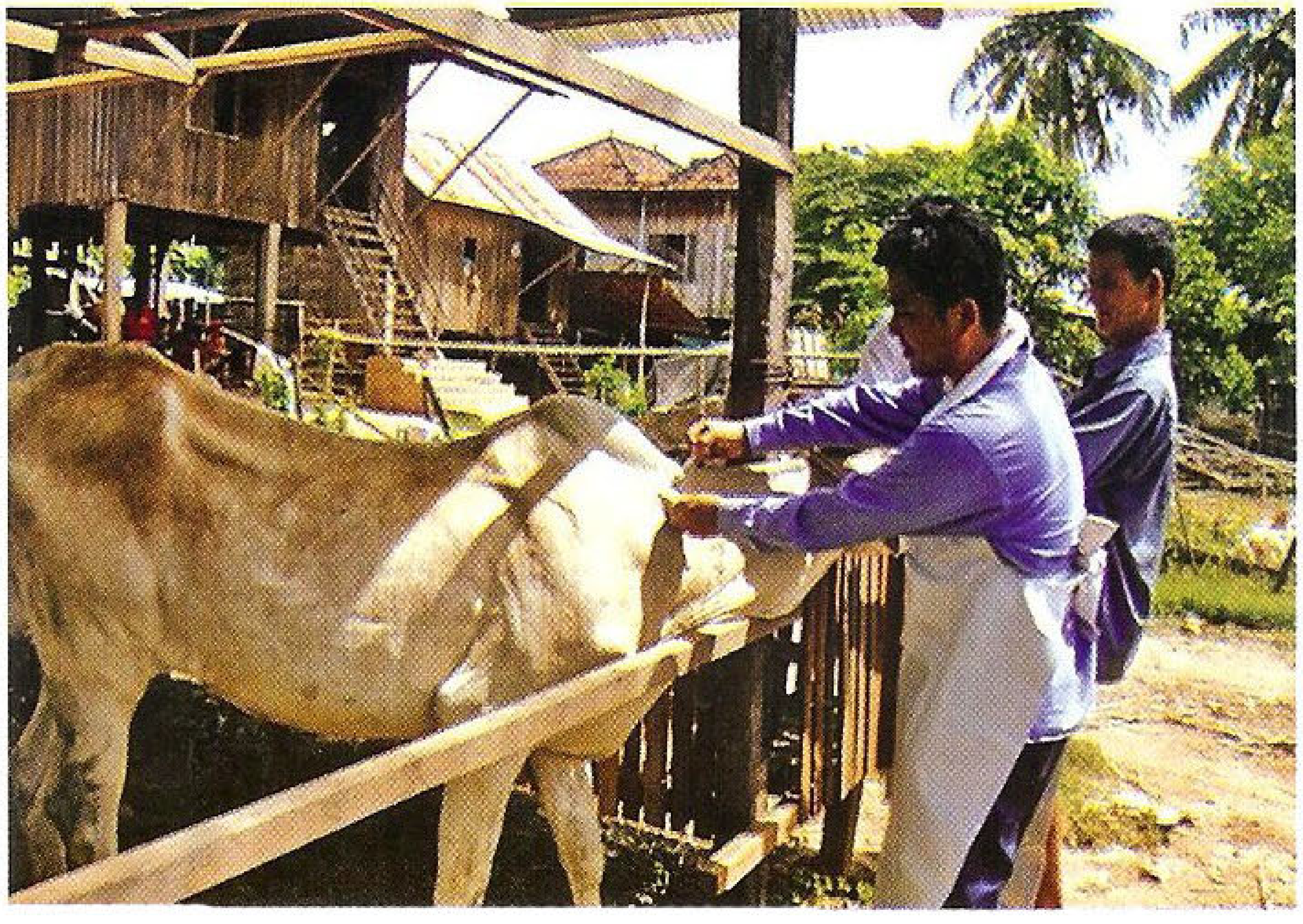

តែប្រសិនបើមេរោគជាវីរុស នោះអង់ទីប៊ីយ៉ូទិក មិនមានប្រសិទ្ធិភាពលើវាទេ ហើយអង់ទីប៊ីយ៉ូ ទិកគ្រាន់តែអាចទប់ទល់ជាមួយវីរុសតែប៉ុណ្ណោះ ។

បាក់តេរី ឬវីរុស ជាប្រភេទមេរោគធ្វើការបំបែកខ្លួនបានលឿន ហើយសាយភាយពេញសរីរាង្គទាំងមូល ។ ប្រសិនបើសត្វមិនមានពេលគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីបង្កើតអង់ទីគ័រទប់ទល់ជាមួយបាក់តេរី ឬវីរុស នោះសត្វនឹងឈឺ ហើយស្លាប់ ។

ជំងឺឆ្លងសំខាន់ៗ ដែលតែងតែកើតញឹកញាប់ចំពោះគោក្របីគឺជំងឺអុតក្តាម និងសារទឹក ។ ដូច្នេះគោក្របីត្រូវចាក់វ៉ាក់សាំងការពារជំងឺទាំងនេះ ឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ និងទៀងពេលវេលា ។ ជំងឺទាំងនេះភាគច្រើនកើតឡើងនៅរដូវវស្សា ដូច្នេះត្រូវចាក់មុនរដូវវស្សា ១ខែ ដើម្បីទប់ទល់នឹងជំងឺ ។

វ៉ាក់សាំងគឺជាការចាក់បញ្ចូលនូវមេរោគ ដែលមេរោគនោះត្រូវបានបន្ថយសកម្មភាពសម្លាប់ ឬមិនបង្កជំងឺ។ ទម្រង់របស់បាក់តេរី ឬវីរុស ដែលផលិតជាថ្នាំការពារនេះ មិនចង់ឱ្យមានជំងឺទេ តែវាបង្កើតអង់ទីគ័រ ។ អង់ទីគ័រនឹងមាននៅក្នុងខ្លួនសត្វជាច្រើនខែ ហើយអាចទប់ទល់ជាមួយបាក់តេរី ឬវីរុស ដែលធ្វើឲ្យសត្វមិនឈឺ ។

វ៉ាក់សាំងគឺជាថ្នាំចាក់ការពារជំងឺ ។ វាមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការទប់ទល់ជាមួយជំងឺ ។ វ៉ាក់សាំងមួយមុខអាចចាក់ការពារបានតែជម្ងឺមួយមុខប៉ុណ្ណោះ ។ អង់ទីគ័រមានប្រសិទ្ធិភាពក្នុងរយៈពេលខ្លី មិនអាចមានពេញមួយជីវិតនោះទេ ដូច្នេះត្រូវគោរពតាមកម្មវិធីចាក់វ៉ាក់សាំង ។

២. ជំងឺឆ្លងរាតត្បាត

២.១. ជំងឺឈាមខ្មៅ

ជំងឺឈាមខ្មៅបង្កឡើងដោយបាក់តេរី ឈ្មោះ បាក់ស៊ីឡុស អង់ត្រាក់ស៊ីស (Bacillus anthracis) ។ សត្វអាចស្លាប់ភ្លាមៗ ក្នុរយៈពេលពី ២-៣ម៉ោង។បន្ទាប់ពីស្លាប់ ដងខ្លួនសត្វមានសភាពទន់ មាន ហូរឈាមតាមមាត់ និងរន្ធគូថ ។

សត្វកើតជំងឺឈាមខ្មៅតាមរយៈការចម្លង មេរោគពីបាក់តេរីដែលរស់នៅក្នុងដី ។

នៅពេលដែលមានគោស្លាប់ដោយជំងឺនេះ គោផ្សេងទៀតដែលស៊ីស្មៅក្នុងវាលតែមួយ អាចប្រឈមនឹងការឆ្លងជំងឺនេះដែរ ។

ភ្នាសស្តើងគ្របកភ្នែកមានពណ៌ ដូចទឹកដោះគោ

ខ័ណ្ឌលឿង

ក្នុងករណីមិនស្រួចស្រាវ សត្វអាចចុះខ្សោយខ្លាំង មានកម្តៅរហូតដល់ ៤១.៥ អង្សាសេ ពិបាកដកដង្ហើម មានឈាមក្នុងទឹកនោម ទឹកដោះ និងលាមក សត្វមិនអាចបញ្ឈខ្លួនបាន និងសន្លប់ ។

ការព្យាបាល

ប្រសិនបើសត្វចាប់ផ្តើមឈឺ ត្រូវតែធ្វើការព្យាបាលភ្លាមៗ ដោយប្រើពពួកអង់ទីប៊ីយ៉ូទិក ។

ការចាក់វ៉ាក់សាំង

ការចាក់វ៉ាក់សាំងការពារជំងឺឈាមខ្មៅ ជាវិធានការមួយដ៏មានប្រសិទ្ធភាព ។ ក្នុងមួយឆ្នាំត្រូវចាក់វ៉ាក់សាំងការពារជំងឺនេះម្តង ដោយចាក់មុនរដូវភ្លៀងធ្លាក់។

២.២. ជំងឺបូសខ្យល់

ជំងឺនេះបង្កឡើងដោយបាក់តេរីឈ្មោះ ក្លូស្ទ្រីដ្យូម ស្ហូវ៉ី (Clostridium Chauvei) ។ ជំងឺនេះ ច្រើនកើតឡើងលើគោដែលមានអាយុពី ៦-២៤ខែ ។

ត្រូវពិនិត្យលើការហើម ទន់ឬរឹង ឈឺចាប់ឬមិនឈឺចាប់ ក្តៅឬត្រជាក់

បូសនៅកន្សោមដោះដោយក្តៅខាំ បានបែកដោយខ្លួនឯង

ជំងឺបូសខ្យល់អាចឱ្យសត្វស្លាប់រយៈពេលពី ១២-២៤ម៉ោង ដោយមិនបញ្ចេញរោគសញ្ញាអ្វីទាំងអស់ ។

ជាទូទៅគេឃើញគោស្លាប់ ដោយពុំមានឃើញអាការៈឈឺឡើយ ហើយក៏មិនចម្លងពីសត្វមួយទៅសត្វមួយទៀតដែរ លុះត្រាតែសត្វដែលពុំមានជំងឺទៅស៊ីស្មៅខ្ទីកៀកនឹងដីដែលមានមេរោគ ទើបអាចឈឺបាន ។

ករណីមិនស្រួចស្រាវ សត្វមិនចង់ដើរ ដោយសារឈឺជើង ។ នៅសាច់ដុំត្រគៀក ស្មា ឬក មានហើម និងឮសូរសម្លេងខ្យល់ ។ ពេលចាប់ផ្តើមដំបូង កន្លែងហើមមានទំហំតូច ក្តៅ និងឈឺចាប់ ខ្លាំង ។ ដោយសារជំងឺនេះវិវត្តន៍លឿន ធ្វើឱ្យកន្លែងហើមនេះរីកធំឡើង ហើយពេលស្ទាបឮសូរសម្លេង ប្រិបៗ ។

ការព្យាបាល

ពេលដែលដឹងថាសត្វឈឺត្រូវចាក់ប៉េនីស៊ីលីន ឬអាម៉ុក ស៊ីលីន ដោយចាក់សាច់ដុំ និងចាក់នៅជុំវិញ កន្លែងដែលហើមក្នុងសាច់ដុំ ។

ការចាក់វ៉ាក់សាំង

វ៉ាក់សាំងដែលចាក់ទៅមានប្រសិទ្ធភាព គឺវ៉ាក់សាំង ៧មុខ ដែលអាចប្រឆាំងបានគ្រប់ក្លូស្ទ្រីដ្យូម ។

ការចាក់វ៉ាក់សាំង ៖

- លើកទី ១ ពេលដែលកូនគោអាយុ ២ខែ
- លើកទី ២ ធ្វើឡើង ១ខែ ក្រោយលើកទី ១
- លើកទី ៣ ធ្វើឡើង ១ឆ្នាំ ក្រោយលើកទី ២

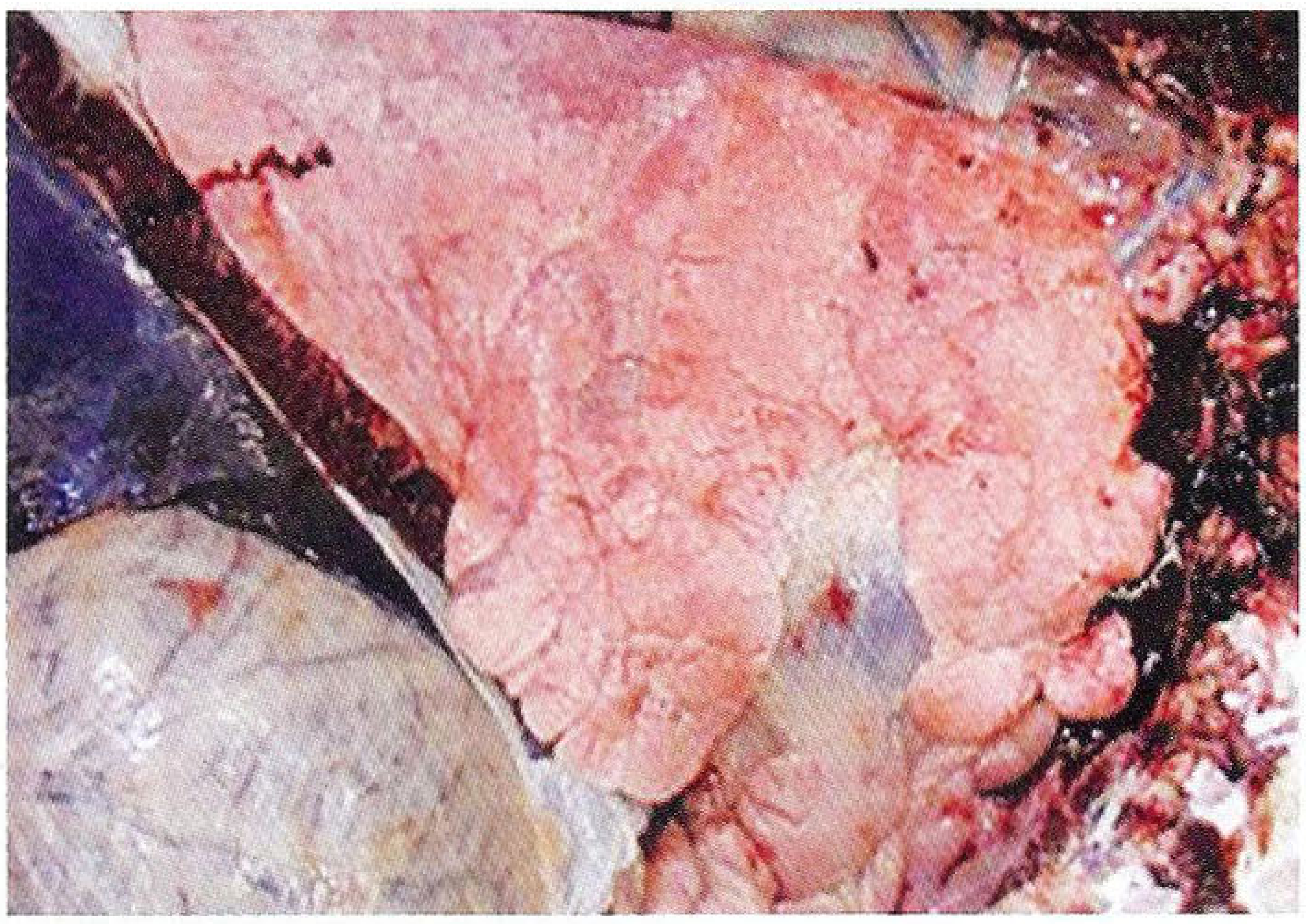

សួតគោពុំមានជំងឺ

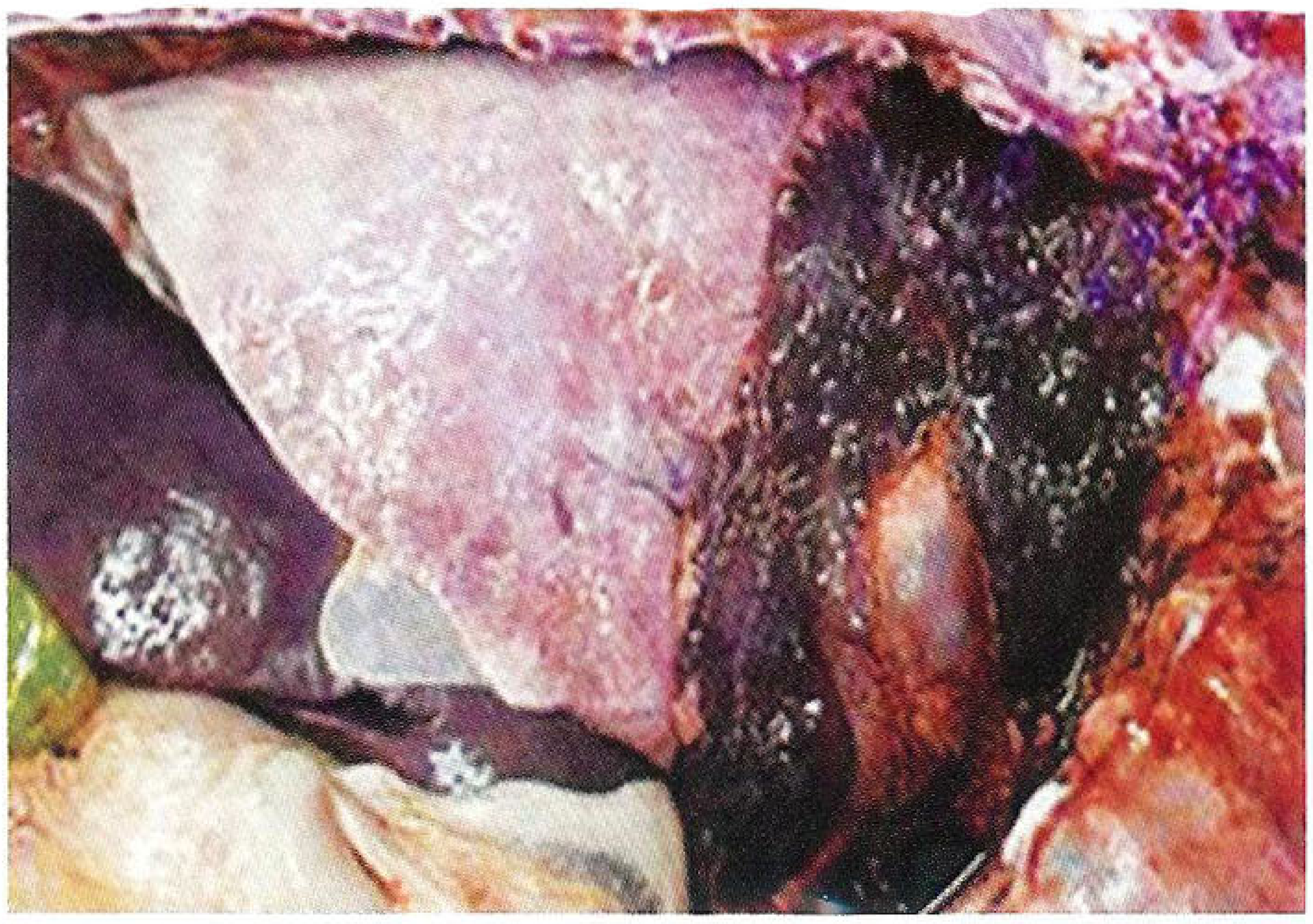

សួតគោមានជំងឺ

ពេលរលាកសួតចាប់ផ្តើម មានសំបោរហូរខ្លាំង

សំបោរក្លាយជាខ្ទុះ ពេលមានខ្ទុះនៅសួត ឬទងសួត

- ចាក់រំលឹករៀងរាល់ ៥ឆ្នាំម្តង ។

២.៣. ជំងឺសារទឹក

ជំងឺនេះបង្កឡើងដោយបាក់តេរីឈ្មោះ ប៉ាស្ទ័ររ៉ែលឡា មុលតូស៊ីដា ប្រភេទ បេ (Pasteurella Multocida Type B)។ បាក់តេរីប្រភេទនេះបង្កឡើងតែនៅលើសត្វ

គោ និងក្របី ។ ពួកវារស់នៅ និងបំបែកខ្លួននៅក្នុងដើមក ។ សត្វខ្លះជាអ្នកផ្ទុកជំងឺ តែវាមិនឈឺទេ។ សភាពជំងឺកើតឡើងទៅលើ ភាពស្រេសរបស់សត្វ ។

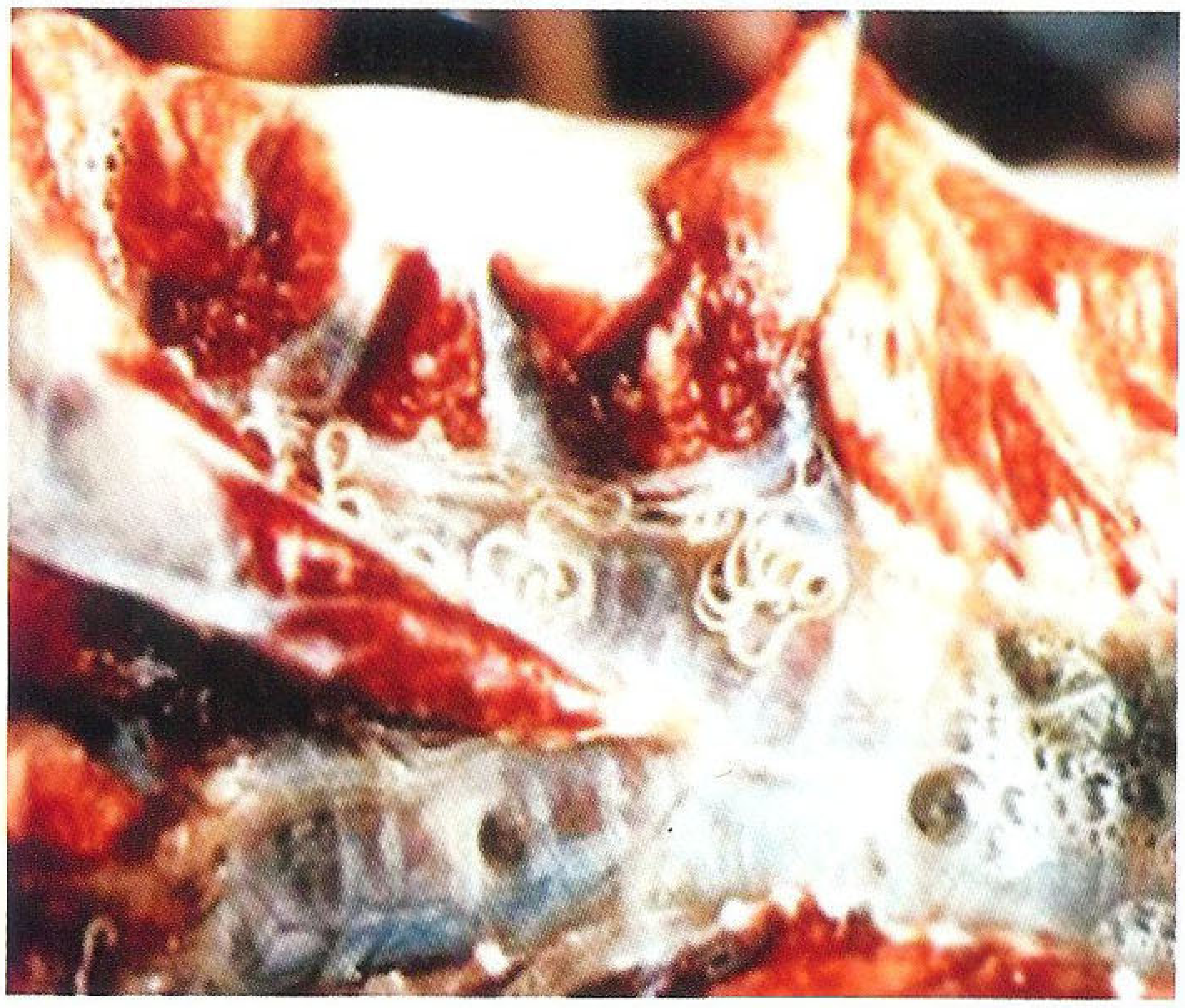

ព្រូនសួត (Dictyocaulus) នៅក្នុងសួត

ស្ថានភាពសើម ប្រឈមមុខនឹងការ សាយភាយជំងឺខ្លាំង ។ ហ្វូងសត្វប្រមូលផ្តុំគ្នាច្រើន រួមជាមួយអាកាសធាតុសើម ពិសេស នៅរដូវភ្លៀង ជាសកម្មភាពនៃការសាយភាយជំងឺ ។

សត្វចាប់ផ្តើមឈឺចាប់ពី ២-៣ ម៉ោង ក្រោយពីបាក់តេរីជ្រាបចូលក្នុងខ្លួនសត្វ ។ ការស្លាប់ របស់សត្វកើតមានពី ៦-២៤ម៉ោង ។

រោគសញ្ញានៃជំងឺសារទឹក គឺសត្វមិនចង់ដើរ គ្រុនក្តៅខ្លាំង ហូរទឹកមាត់ និងសំបោរ ពិបាកដកដង្ហើម មានឈាមតាមច្រមុះ ហើមនៅក្បាល ក និងទ្រូង ។ ការឆ្លងតាមរយៈដោយផ្ទាល់ និងដោយប្រយោល ។

ក្រោយពេលសត្វស្លាប់ បើសិនជាធ្វើការវះកាត់

ការស្ពាបនៅដើមក

នៅកន្លែងដែលហើម នោះនឹងបង្ហាញឱ្យឃើញមានដុំឈាមកក និងទឹកនៅក្នុងស្រោមបេះដូង ទ្រូង និងពោះ។

ការព្យាបាល

ដោយជំងឺនេះមានការវិវត្តលឿន ធ្វើឲ្យមានការលំបាកក្នុងការព្យាបាលបានទាន់ពេល ។ ត្រូវចាក់ស៊ុលហ្វាណាមីត និងតេត្រាស៊ីគ្លីន តាមសរសៃវ៉ែន ។ ពេលចាក់ដំបូងត្រូវប្រើកម្រិតទ្វេដង ។

ការចាក់វ៉ាក់សាំង

ត្រូវចាក់វ៉ាក់សាំងនៅរៀងរាល់ ៦ខែ ជាពិសេសមុនរដូវភ្លៀង ។

ដើម្បីឱ្យមានភាពស៊ាំដល់កូនដែលទើបនឹងកើត ត្រូវចាក់វ៉ាក់សាំង ដល់មេធើមនៅតំណាក់កាលចុងក្រោយនៃការធើមរបស់វា ។

២.៤. ជំងឺអុតក្តាម

ជម្ងឺអុតក្តាមបង្កឡើងដោយវីរុសជាច្រើនប្រភេទ។

ការគោះនៅតំបន់ខួងច្រមុះ

ប្រភេទវីរុស អូ អា និងអាស៊ី១ (Type O, A, Asia1) ត្រូវបានរកឃើញថាបង្កជាជំងឺដល់គោនៅព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជាយើង ។

ការប្រើអង់ទីប៊ីយ៉ូទិកពុំមានប្រសិទ្ធភាពលើជំងឺនេះទេ ។

វីរុសអាចសាយភាយជំងឺពីជ្រូកទៅគោ ព្រោះជ្រូកបញ្ចេញវីរុសច្រើន ហើយគោងាយទទួលនូវការចម្លងតាមខ្យល់ដែលមានមេរោគ។ការចម្លងដ៏សំខាន់នៃជំងឺនេះ គឺតាមរយៈខ្យល់ ដកដង្ហើម ការប៉ះពាល់ផ្ទាល់ជា

មួយសត្វឈឺ ការប៉ះពាល់ដោយប្រយោល (ស្បែកជើង ដៃ សម្ភារ ដែលមានមេរោគ) ។

រោគសញ្ញានៃជំងឺអុតក្តាមគឺ គ្រុនក្តៅ មិនស៊ីចំណី ហូរទឹកមាត់ ពងដោរនៅលើអណ្តាត អញ្ចាញ បបូរមាត់

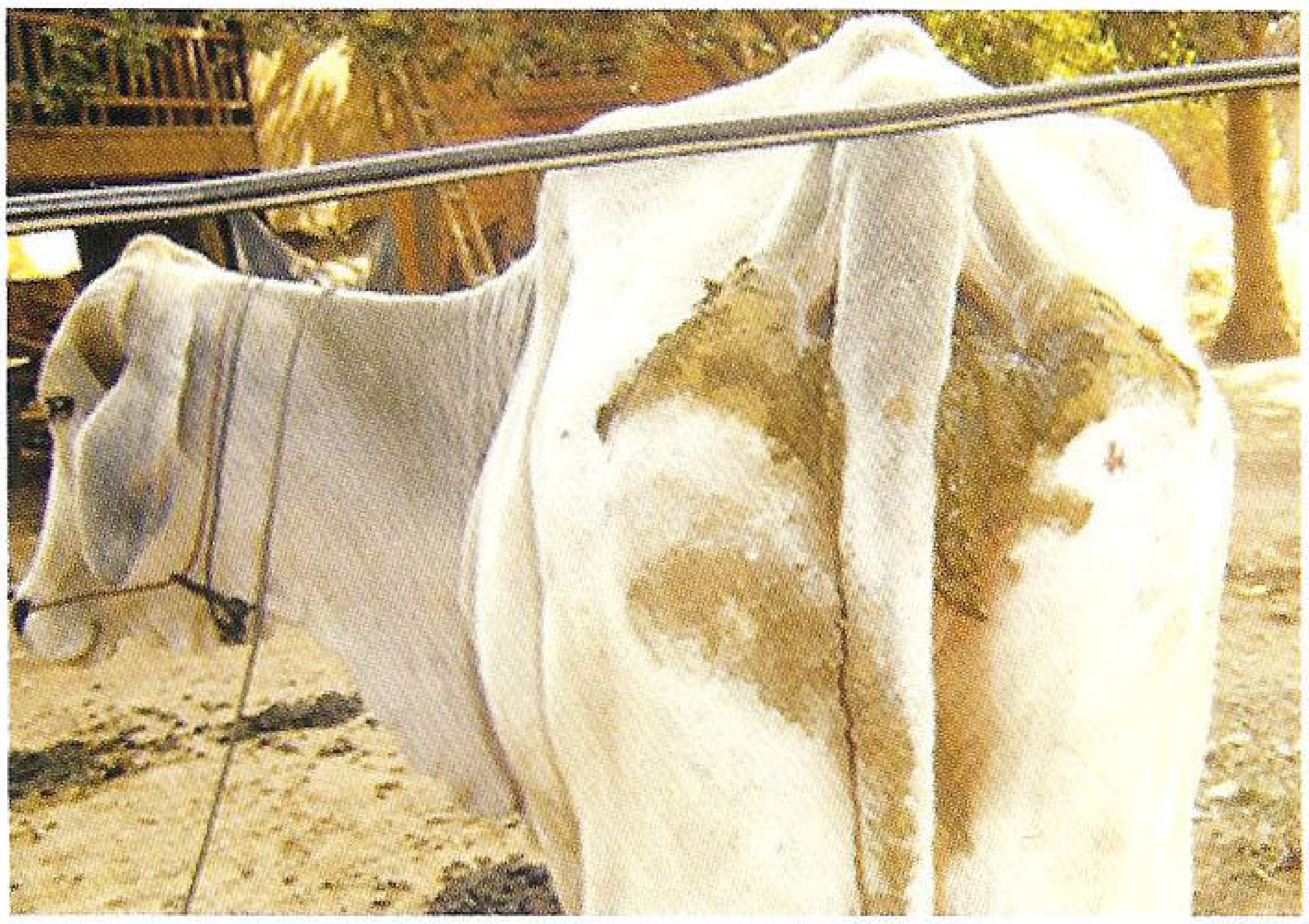

ការរាគដោយមានស្នាមប្រឡាក់នៅគូថ និងគល់កន្ទុយ

ក្បាលដោះ កន្សោមដោះ មានខ្ទាញ់នៅគល់ក្រចក និងចង្វែកជើង ។

ការព្យាបាល

ជំងឺនេះបង្កឡើងដោយវីរុស ដូច្នេះគ្មានការព្យាបាលទេ ។

ការព្យាបាលដោយចាក់ ៖

- ទ្រីមេតូព្រីម / ស៊ុលហ្វា ឬអុកស៊ីតេត្រាស៊ីគ្លីន រយៈពេលពី ៥-៧ថ្ងៃ

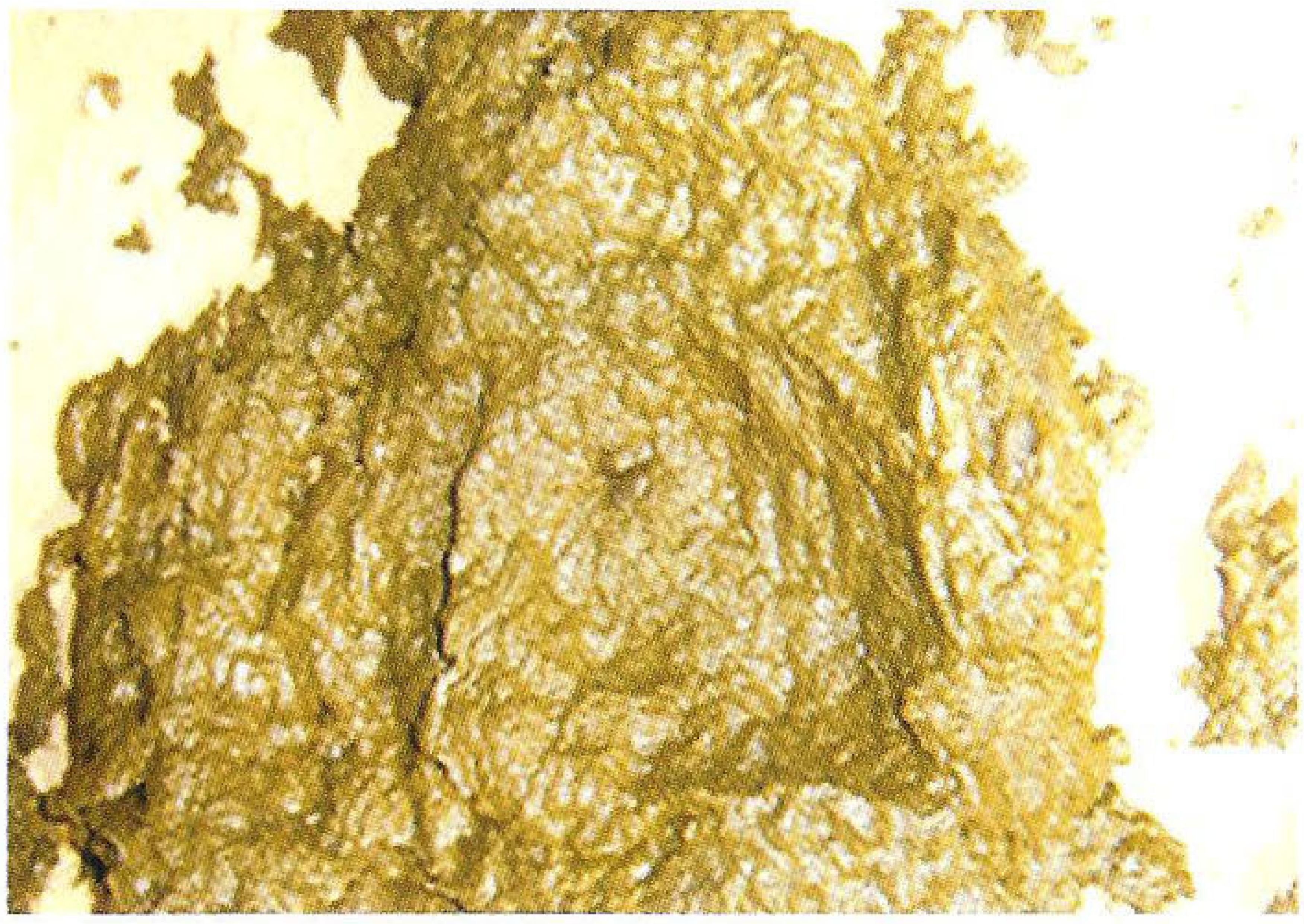

លាមករាគមានពណ៌ប្រផេះ

- លាងដំបៅជាមួយសាប៊ូ ឬសាច់ជូរ ឬទឹកម្ទូរ
- បាញ់ថ្នាំសម្លាប់មេរោគដែលមានជាតិវីយ៉ូឡេហ្សង់ត្យាន និងអុកស៊ីតេត្រាស៊ីគ្លីន

ការព្យាបាលនេះ គឺការពារការជ្រាបចូលនៃបាក់តេរីផ្សេងទៀត ។

គោមិនអាចដើរស៊ីចំណី និងផឹកទឹកទេ ដូច្នេះត្រូវផ្តល់ស្មៅ និងកន្ទក់ដល់វា ចងទុកក្នុងម្លប់ ដើម្បីកាត់បន្ថយការខ្សោះទឹក ។

ការចាក់វ៉ាក់សាំង

ត្រូវចាក់វ៉ាក់សាំងប្រភេទ អូ អា និង អាស៊ី១ (Type O, A, Asia1) ។

លាមករាគមានពណ៌បៃតង និងច្រើន

- ចាក់វ៉ាក់សាំង លើកទី ១ នៅពេលគោមាន អាយុ ៤ខែ
- ១ខែក្រោយមកទៀតចាក់ជាលើកទី ២
- ចាក់រំលឹករៀងរាល់ ៦ខែ
- ត្រូវចាក់ឡើងវិញ ប្រសិនបើនៅភូមិជិតនោះ មានផ្ទុះជំងឺនេះ ។

៣. ជំងឺបង្កដោយបរាសិត និងជំងឺផ្សេងៗទៀត

៣.១. គ្រុនក្តៅ

នៅពេលដែលគោគ្រុនក្តៅខ្លាំង ជាធម្មតាធ្វើឱ្យវាមិនចង់ស៊ីចំណី អសកម្មភាព ផលិតកម្ម ទឹកដោះថយចុះ ។ ត្រូវបំបែកគោដែលឈឺចេញពីហ្វូង ចងទុកនៅក្រោមម្លប់ ឬកន្លែងត្រជាក់ ។ ត្រូវផ្តល់ទឹកស្អាតឱ្យវាផឹក

ការព្យាបាល

ថ្ងៃដំបូងត្រូវទុកសត្វឱ្យនៅស្ងៀម ដោយមិនធ្វើការព្យាបាលឡើយ ។ ថ្ងៃទី ២ ត្រូវចាប់ផ្តើមចាក់ថ្នាំអង់ទីប៊ីយ៉ូទិក ដែលមានសកម្មភាពទូលាយ ដូចជា អុកស៊ី

ពេលគោស្គម រាគរ៉ាំរ៉ៃ សូមកុំភ្លេចទឹកដល់ដង្កូវថ្លើម

តេត្រាស៊ីគ្លីន ឬទ្រីមេតូព្រីម ជាមួយស៊ុលហ្វា ។

បន្ទាប់ពីការព្យាបាលពី ៣-៥ថ្ងៃ សត្វនៅតែមិនមានរោគសញ្ញាច្បាស់ត្រូវប្រញាប់បញ្ជូនឈាមមកមន្ទីរពិសោធន៍ ។

៣.២. បរាសិតក្នុងឈាម

ភាគច្រើនបង្កជាជំងឺរ៉ាំរ៉ៃ ដោយមិនមាន រោគសញ្ញាច្បាស់លាស់ ។ សត្វចាប់ផ្តើមខ្សោយ មិនស៊ីចំណី ចុះស្គម រោមបះ ។

ការធ្វើការងារខ្លាំង ផ្តល់ចំណីអាហារមិនគ្រប់គ្រាន់ ជាកត្តាធ្វើឱ្យជំងឺងាយឆ្លងចូល ។

គ្រុនក្តៅមានសភាពមិនទៀងទាត់ ហើយការស្ទង់

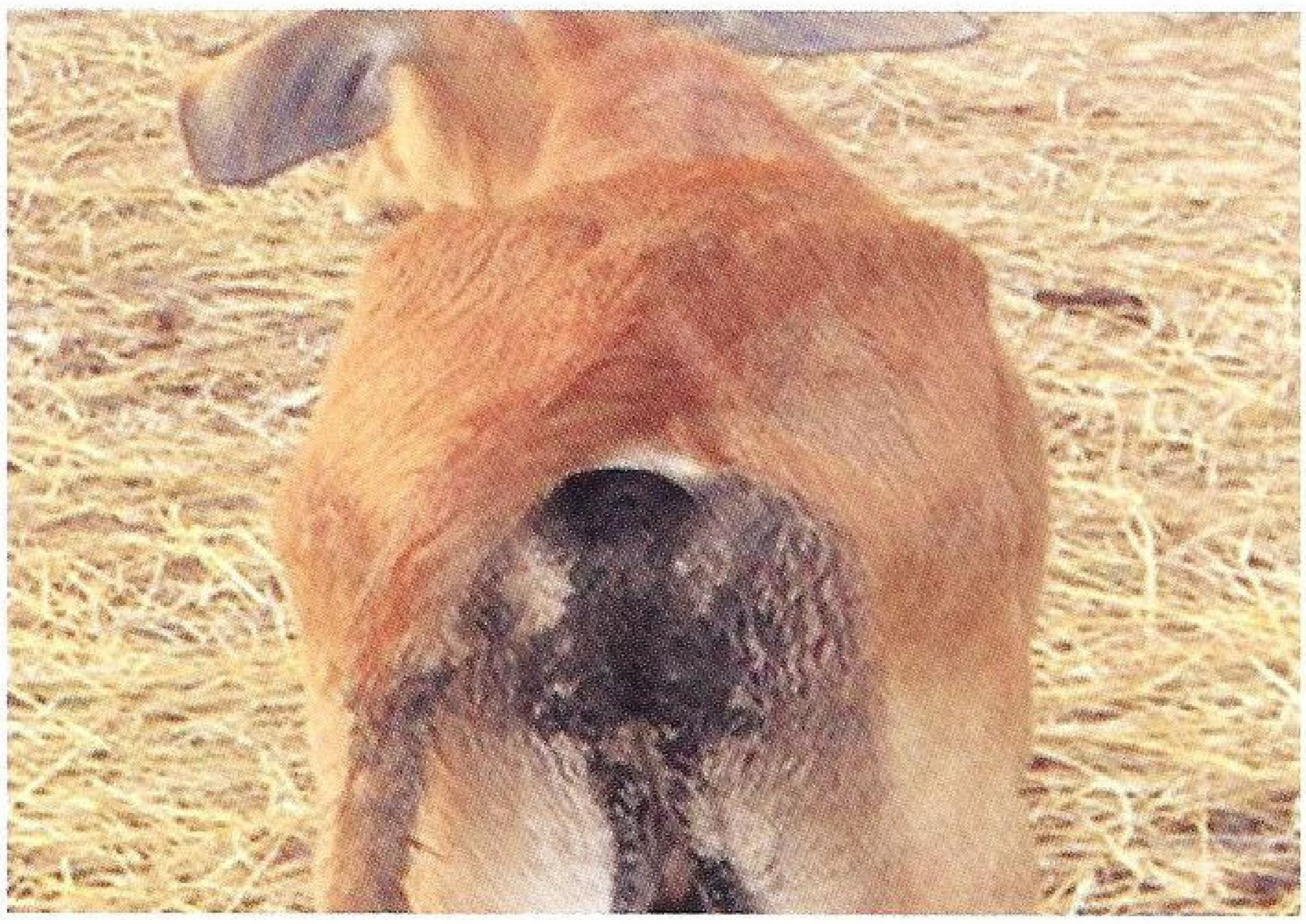

លាមករាគពណ៌ខ្មៅស្អិតជាប់គូថ

សីតុណ្ហភាពមានសភាពធម្មតា ។

អាណាប្លាស្មា

ដង្កែគឺជាភ្នាក់ងារចម្លងជំងឺនេះ ហើយ ដំណាក់កាលសម្ងំមានរយៈពេលវែង គឺ ១០ សប្តាហ៍ ។

ក. រោគសញ្ញា

- ពេលអាទិត្យចាប់ផ្តើម សត្វគ្រុនក្តៅ
- ចុះស្គម រោមបះ
- ស្បែកនៅជុំវិញភ្នែក និងច្រមុះមានសភាពស្លេកស្លាំង

លាមករាគបង្កដោយបាក់តេរីអឺកូលី

- ក្តៀន រសាប់រសល់ ។

ខ. ការព្យាបាល

ប្រើអុកស៊ីតេត្រាស៊ីគ្លីន ក្នុងកម្រិត ១០មក្រ /គក្រ ដោយប្រើក្នុងរយៈពេល ១០ថ្ងៃជាប់គ្នា ឬ ២០មក្រ /គក្រ ប្រើក្នុងរយៈពេល ៥ថ្ងៃជាប់គ្នា ។

ទ្រីប៉ាណូសូម៉ា

ចម្លងដោយសាររុយ ។ គ្មានរោគសញ្ញាច្បាស់លាស់ តែបង្កឥទ្ធិពលអាក្រក់ទៅលើការប្រើប្រាស់ជាកម្លាំងអូសទាញ ។ ការបង្ខំឱ្យសត្វធ្វើការងារកាន់តែខ្លាំង រិតតែធ្វើឱ្យជំងឺនេះរើឡើង កាន់តែធ្ងន់ធ្ងរ ។

ការព្យាបាល

- ថ្នាំដែលមានប្រសិទ្ធភាពល្អនោះ គឺណាហ្គា

ណុលតែវាមិនមានលក់នៅលើទីផ្សារនៃ ប្រទេសយើងទេ

- អាចប្រើថ្នាំបេរ៉េនីល ក្នុងកម្រិត៣.៥មក្រ/គក្រ។

បាបេស្យា

ជាទូទៅមានរោគសញ្ញាដូចទ្រីប៉ាណូសូម៉ា និង អាណាប្លាស្មាដែរ ។ នៅប្រទេសយើង ឃើញមាន បេ. ប៊ីហ្គេមីនា (B. Bigemina) និងបេ. បូវីស (B. Bovis)។

ក. រោគសញ្ញារបស់បេ. ប៊ីហ្គេមីនា

- ទឹកនោមពណ៌ត្នោត
- លាមកភាគពណ៌ខ្មៅ
- ចាញ់ពន្លឺ

ខ. រោគសញ្ញារបស់បេ. បូវីស

- គោដើរទ្រេតទ្រោតដូចស្រវឹង
- ឆ្លេឆ្លា

គ. ការព្យាបាល

- ប្រើថ្នាំ បេរ៉េនីល ក្នុងកម្រិត ៥ម.ក្រ/គក្រ ។

ថេលេរៀ

ឆ្លងដោយសារដង្កែ ។ ជាទូទៅរោគសញ្ញាមិនសូវច្បាស់លាស់ទេតែជំងឺនេះរិតតែធ្ងន់ធ្ងរ ឡើងប្រសិនបើ មានបញ្ហា ៖

- ស្ត្រេស(ធ្វើការធ្ងន់)
- ការចម្លងរួមបន្ថែម (អាណាប្លាស្មា បាបេស្យា)
- ភាពខ្សោយ

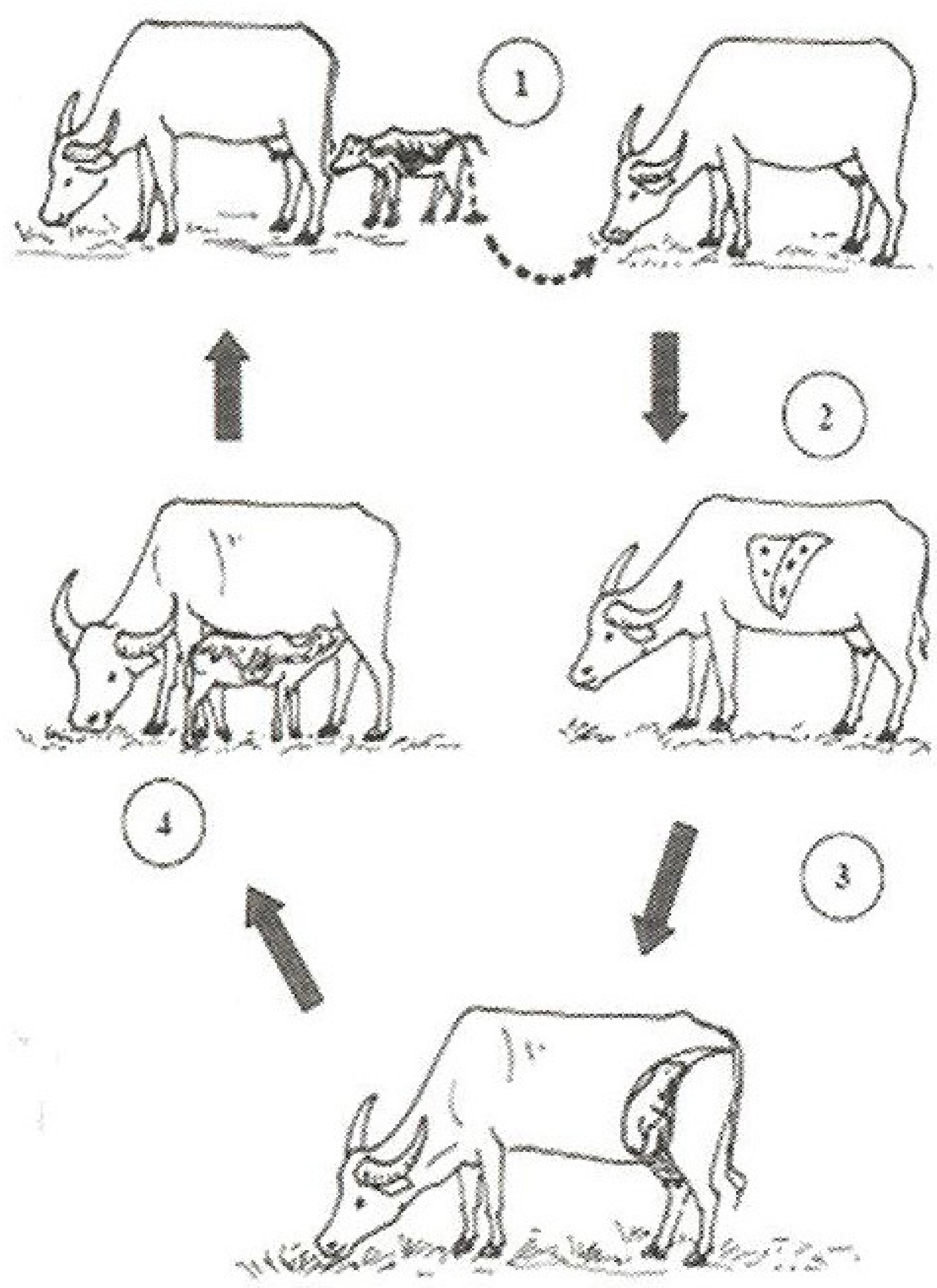

ការព្យាបាល

- ប្រើថ្នាំ អុកស៊ីតេត្រាស៊ីគ្លីន ។
- រាល់បរាសិតក្នុងឈាម មានរោគសញ្ញាដូចគ្នា។ ខ្លះព្យាបាលដោយប្រើបេរ៉េនីល ខ្លះប្រើអុកស៊ីតេត្រាស៊ីគ្លីន ។ ដូចនេះ ប្រសិនបើសង្ស័យថាមានជំងឺនេះ គេត្រូវចាក់បេរ៉េនីល និងអុកស៊ីតតេត្រាស៊ីគ្លីន ។

ហ្វាស្យូឡា

គឺជាព្រូន ដែលជាអ្នកបឺតយកជីវជាតិចំណីពីក្នុងពោះវៀន ធ្វើឱ្យសត្វកង្វះជីវជាតិ ស្គម និងខ្សោយ ។

គេប្រើថ្នាំអាបង់ដាហ្សូល ដើម្បីព្យាបាលព្រូនហ្វាស្យូឡា និងព្រូនក្នុង ពោះវៀនដទៃទៀត ។

ដង្កែ

បើដង្កែមានចំនួនច្រើន ធ្វើឱ្យបាត់បង់ឈាម និងខ្សោយ ពិសេសកូនគោ ។

ដង្កែមានមាត់វែង ហើយអាចបង្កឱ្យមានរបួសស្នាមលើស្បែកធ្ងន់ធ្ងរ ។

គេប្រើថ្នាំសម្លាប់សត្វល្អិត ដូចជាប៊ុយតុក (Butox) ក្នុងទឹក ១លីត្រ ត្រូវលាយប៊ុយតុក ២សេសេ ។

គោ ១ក្បាល ត្រូវការសូលុយស្យុងប៊ុយតុក ៣លីត្រ ។

រលោកកែវឆ្អែក

ចំហៀងដែលត្រូវចាក់ត្រូកា (Trocar)

ប្រសិនបើភ្នែកម្ខាងឡើងពណ៌ក្រហមហើម និងហៀរទឹកភ្នែក វាអាចបណ្ដាលមកពី ៖

- វត្ថុផ្សេងៗទៀតចូល ដូចជាដីខ្សាច់ ធូលី ឬគ្រាប់ស្មៅ ...
- របួស ឬស្នាមដាច់នៅលើកែវភ្នែក
- មានជំងឺដោយសាររុយ ឬកង្វះអនាម័យ ។

ប្រសិនបើភ្នែកទាំងសង្ខាងឡើងក្រហម ហើម និងហៀរទឹកភ្នែក វាជារោគសញ្ញានៃជំងឺឆ្លង ។

ការព្យាបាល

- បន្តក់ថ្នាំដាក់ភ្នែកឱ្យបានឆាប់
- អាចប្រើថ្នាំដាក់ភ្នែករបស់មនុស្សបាន
- ប្រសិនបើមិនមានរលាកកែវភ្នែក គេដាក់ ហ្សង់តាមីស៊ីន ជាមួយដិចហ្សាមេតាហ្សូន (Gentamicine + Dexamethasone) ឬក្លរ៉ាមហ្វេនីកុលជាមួយដិចហ្សាមេតាហ្សូន (Chloramphenicol + Dexamethasone)
- ប្រសិនបើមានរលាកកែវភ្នែក គេមិនត្រូវដាក់ថ្នាំភ្នែកជាមួយដិចហ្សាមេតាហ្សូនទេ គឺប្រើតែអង់ទីប៊ីយ៉ូទិកប៉ុណ្ណោះ ។

កែវភ្នែកពណ៌ផ្កាឈូក

បង្កឡើងដោយបាក់តេរីឈ្មោះម៉ូរ៉ាសែលឡា (Moraxella) ។ បាក់តេរីនេះបានបញ្ចេញជាតិពុលដោយបង្កជាបញ្ហាទៅលើកែវភ្នែក ហើយបណ្ដាលឱ្យរលាក និងដំបៅកែវភ្នែក ។ រោគសញ្ញាដំបូងគឺ ៖

- មានពពឹកភ្នែកហូរចេញ
- ភ្នែកចាញ់ពន្លឺ
- ព្រិចភ្នែកជាប់
- ត្របកភ្នែកឡើងក្រហម និងហើម ។

កែវភ្នែកស្លេកស្លាំង / លឿង

បង្កឡើងដោយសារមានបរាសិតច្រើន ដូចជា ដង្កៅ ហ្វាស្យូឡា អាណាប្លាស្មា ទ្រីប៉ាណា សូម៉ា ឬ បាបេស្យា ឡិបតូស្ពីរ៉ូស៊ីស ... ។

ឡិបតូស្ពីរ៉ូស៊ីស (Leptospirosis)

ជំងឺនេះឆ្លងតាមរយៈទឹកនោមសត្វដែលឈឺ ។

ទម្រង់ស្រួចស្រាវ :

គ្រុនក្ដៅ មិនស៊ីចំណី អស់កម្លាំង ទឹកនោមពណ៌ខ្មៅ ឬក្រហមត្នោត ពិបាកដកដង្ហើម ខ័ណ្ឌលឿងស្លេកស្លាំង ។

ទម្រង់រ៉ាំរ៉ៃ :

ខ្សោយ ស្គម គ្រុនក្ដៅដោយពេល ខ័ណ្ឌលឿង និងហូរឈាម ។

បូស

ជាបញ្ហានៅក្រោមស្បែក មានសភាពហើម និងការឈឺចាប់ ដោយសារមានខ្ទុះ ។ បូសបង្កឡើងដោយសារមេរោគ សត្វខាំ ការចាក់ថ្នាំ ឬរ៉ាក់សាំងដោយប្រើម្ជុលកខ្វក់ ។

ការព្យាបាល

បូសអាចនឹងធ្លាយដោយខ្លួនឯង តែបើបូសទន់ហើយនៅតែមិនបែក ត្រូវតែធ្វើការវះកាត់ ដោយធ្វើការសំអាតនៅមុខបូស និងជុំវិញបូស រួចប្រើកាំបិត ឬឡាមវះមុខបូសពីលើចុះក្រោម ដើម្បីឱ្យខ្ទុះហូរចេញអស់ ។ បន្ទាប់មកបាញ់សូលុយស្យុងអ៊ីយ៉ូឌីនបញ្ចូលទៅក្នុងបូស រហូតដល់ផ្ទៃមុខរបួស ។

៤. ជំងឺលើផ្លូវដង្ហើម

មូលហេតុដែលបង្កជាជំងឺផ្លូវដង្ហើម ដោយសាររលាកទងសួត (បង្កឡើងដោយមេរោគ) ស្ត្រេសអាកាសធាតុក្ដៅខ្លាំង ឬត្រជាក់ខ្លាំង ធូលីច្រើន អស់កម្លាំង ខ្សោះជាតិទឹកនៅពេលអូសទាញ កង្វះចំណីអាហារ ។ល។

៨.១. បញ្ហាក្អក

ការក្អក គឺជាសកម្មភាពនៃការខំប្រឹងបញ្ចេញខ្យល់តាមមាត់ និងមានសម្លេង ។

ក្អកបង្កឡើងដោយសារជំងឺនៅសួត ឬបំពង់ខ្យល់ (រលាក) បរាស៊ីតនៅសួត ទឹកឬសំបោរ នៅក្នុងសួត ឬបំពង់ខ្យល់ ។

រលាកទងសួត/សួត (Broncho-Pneumonia) :

ការហូរសំបោរ/ខ្ទុះបង្កឡើងដោយសារការមានខ្ទុះនៅទងសួត ប្រសិនបើគេមិនព្យាបាលទេ នោះវានឹងបង្កទៅជាជំងឺរ៉ាំរ៉ៃ ដោយសារវាវិវត្តទៅជាបូសក្នុងសួត។

ក. រោគសញ្ញា

ត្រូវបញ្ចុកថ្នាំតាមមាត់ ព្រោះវាទាមទារឱ្យមានការព្យាបាល ២-៣ដង

- មិនស៊ីចំណី
- រលាកកែវភ្នែក (ភ្នែកក្រហម និងហូរទឹកភ្នែក)
- ហូរសំបោរ
- ក្អក
- គ្រុនក្តៅរយៈពេលពី ៣-៤ថ្ងៃ (កម្តៅលើសដល់ ៤០អង្សាសេ)

ខ. ការព្យាបាល

- ប្រើអង់ទីប៊ីយ៉ូទិក មានសកម្មភាពបានយូរ រួមមានអុកស៊ីតេត្រាស៊ីគ្លីន ឬហ្វ្លរផេនីកុល (Flo-tenicol) ឬទីឡូស៊ីន (Tylosin) ។ ក្រោយពេលជាហើយ ត្រូវបន្តព្យាបាល ៣ថ្ងៃបន្តទៀត

ព្រូនសួត (Dictyocaulus) :

បង្កឱ្យមានរលាកសួត ឬទងសួត ។ ព្រូនពេញវ័យរស់នៅ និងពងនៅក្នុងសួត ។

ក. រោគសញ្ញា

- ក្អក
- ហូរសំបោរ
- មានឮសម្លេងគ្រឺតក្រតនៅសួត
- ជាទូទៅកម្តៅឡើងតិចតួច
- ក្នុងករណីធ្ងន់ធ្ងរកម្តៅអាចឡើង ដល់ ៤០ អង្សាសេ ។

ខ. ការព្យាបាល

ប្រើថ្នាំតែមួយលើកដូចជា ៖

- អាល់បង់ដាហ្សុល (Albendazole) ១០មីល្លីលីត្រ សម្រាប់គោទម្ងន់ ១០០គីឡូក្រាម

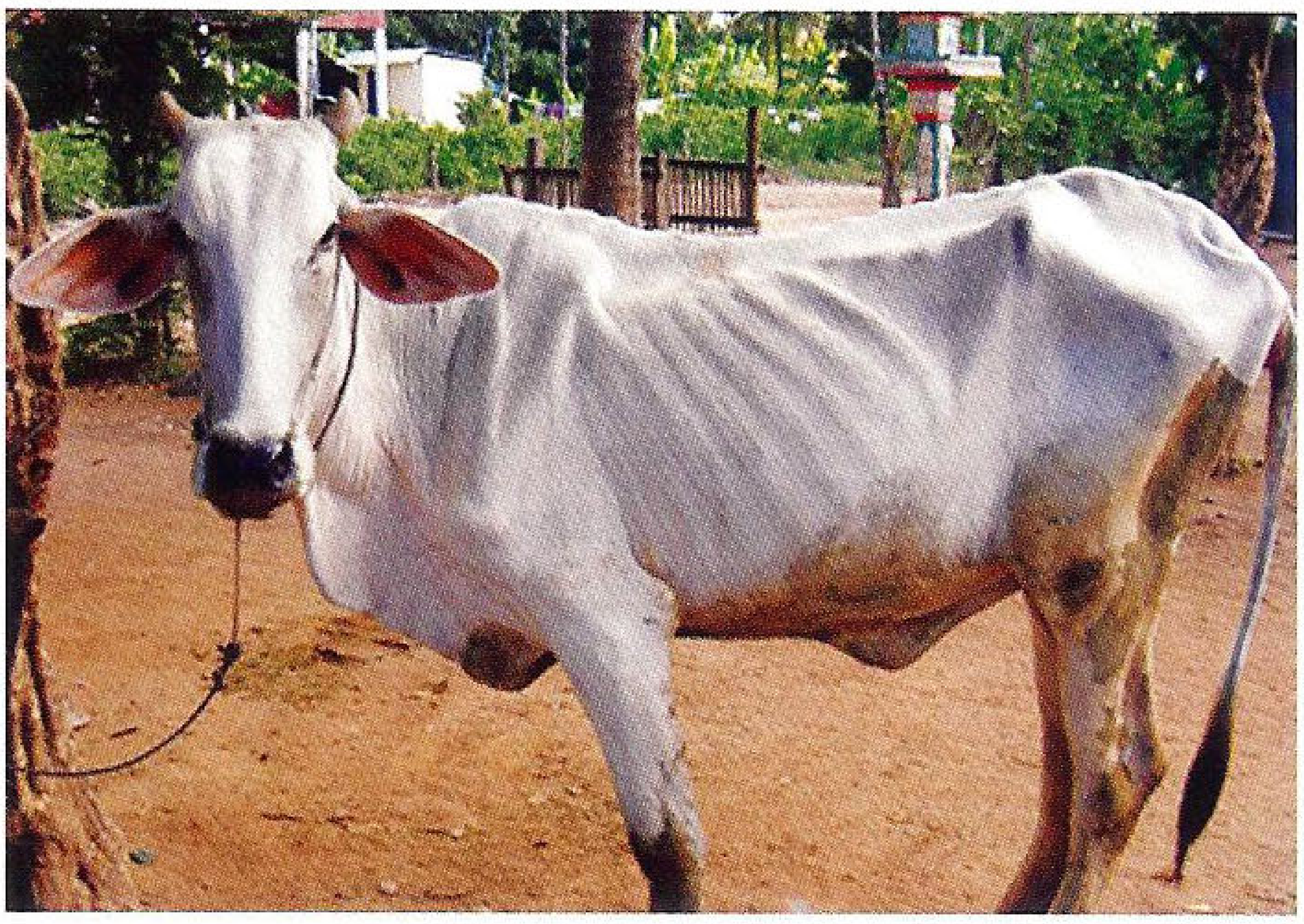

- អ៊ីវែរម៉ិចទីន (Ivermectine) ១មីល្លីលីត្រ សម្រាប់គោទម្ងន់ ៥០គីឡូក្រាម ។

ដំបៅនៅដើមក :

ដុំពក ឬបូស បង្កឡើងដោយសារការមុតវត្ថុផ្សេងៗ ក្នុងពេលសត្វស៊ីស្មៅ ជាពិសេសវាស៊ីនៅតំបន់

សម្រាម ។

ក. រោគសញ្ញា

- ពិបាកដកដង្ហើម ពិសេសពេលស្រូបដង្ហើមចូល
- ពេល ស្រូបដង្ហើមចូល មានឮសូរសម្លេងក្រិកៗ
- ពេលស្ទាបនៅដើមក ធ្វើឱ្យគោមានសភាព ឈឺចាប់ខ្លាំង និងក្អក។

ខ. ការព្យាបាល

- ប្រើទ្រីមេតូព្រីម ជាមួយ ស៊ុលហ្វា (TMP + Sulfa) រយៈពេល ៥ថ្ងៃ ។

៤.២. បញ្ហាហូរសំបោរ (Nasal Discharge) :

រលាកឆ្អឹងខ្ចង់ច្រមុះ (Sinusitis) :

ដោយសារការជល់គ្នា រលាកធ្មេញមុខ ក្រឡុះរឹតតឹងពេក ... ។

ក. រោគសញ្ញា

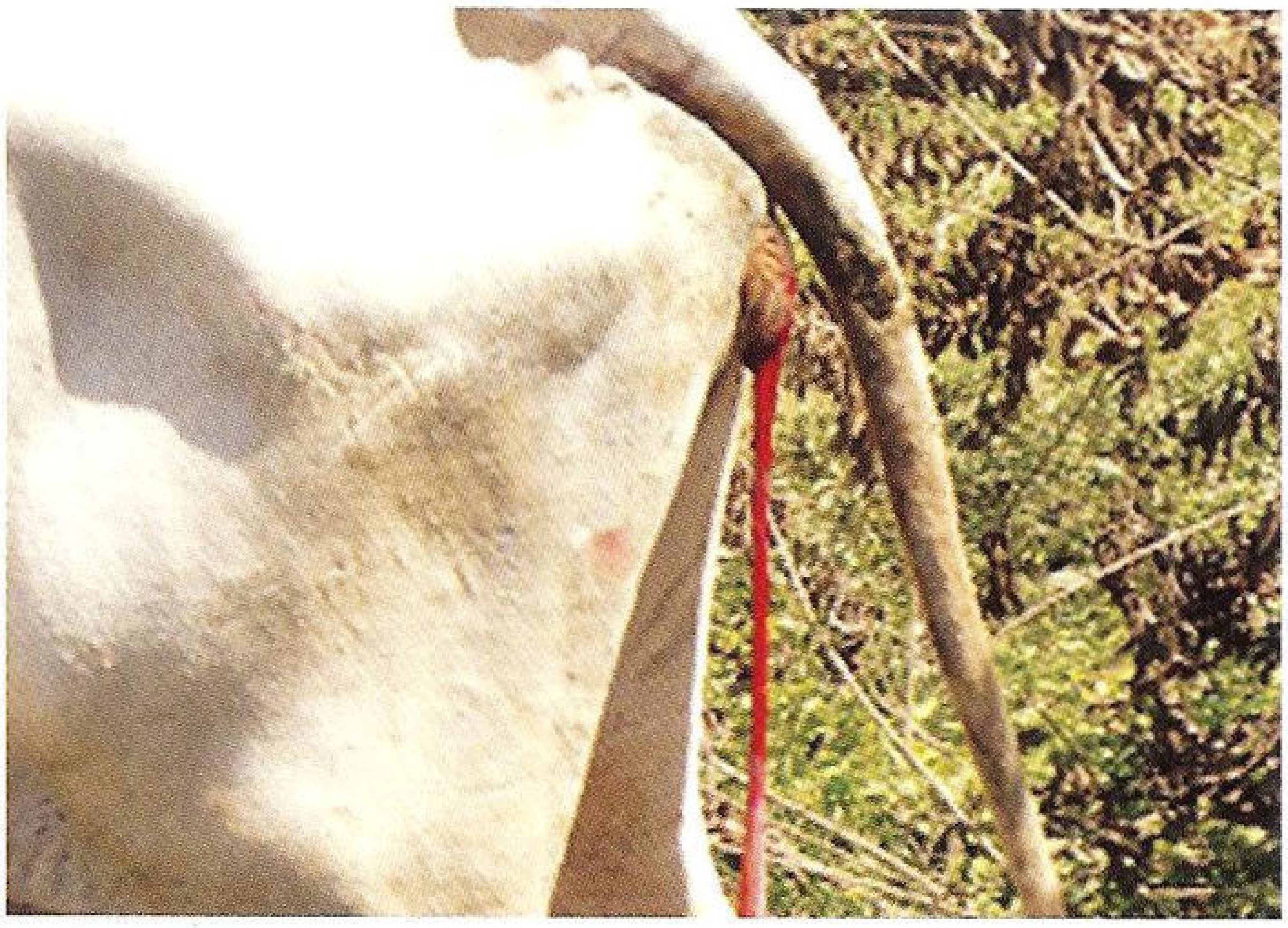

បន្ទាប់ពីកើតកូនភ្លាម មេរោគ ងាយជ្រាបចូល និងធ្វើការចម្លងទៅស្បូន

- **ហូរសំបោរឬ ខ្ទុះចេញពីច្រមុះម្ខាង ឬទាំងសង្ខាង**
- **សត្វមិនគ្រុនក្តៅ**
- **ពេលប៉ះត្រួវថ្ងាស សត្វមានសភាពឈឺចាប់ខ្លាំង និងមានសម្លេងស្ទក់ ។**

ខ. ការព្យាបាល

- **ប្រើអាម៉ុកស៊ីលីន មានសកម្មភាពបានយូរ ចាក់បីដង ដោយចាក់រំលង ២ថ្ងៃម្តង។**

៥. ជំងឺលើផ្លូវរំលាយអាហារ

៥.១. ជំងឺរាគ

ការរាគអាចកើតឡើងដោយគ្មានរោគសញ្ញាទូទៅផ្សេងទៀត ។

ការរាគ គឺលាមករាវ ជុះច្រើនដងក្នុងមួយថ្ងៃ លាមកមិនស្អិតជាប់គ្នា រាវ និងក្លិនអាក្រក់ ។ លាមកខ្លះមានពណ៌បៃតងចាស់ ពណ៌ត្នោត ឬពណ៌ក្រហមចាស់ ដោយសារមានលាយឈាម ។ ជួនកាលគេមិនអាចឃើញលាមករាគផ្ទាល់ទេ តែគេអាចឃើញស្នាមប្រឡាក់ជាប់គូថ ឬគល់កន្ទុយ។

រាគដោយគ្មានបង្ហាញរោគសញ្ញា

បង្កឡើងដោយសារចំណីអាហារដូចជា ការប្តូរចំណីលឿនពេក ការស៊ីស្មៅច្រើនពេក ជាពិសេសពេលដើមរដូវភ្លៀង ចំណីសល់យូរ មានសភាពជូរផ្អូម ឬដុះផ្សិត (ពោត កន្ទក់) ។

ការការពារ និងព្យាបាល

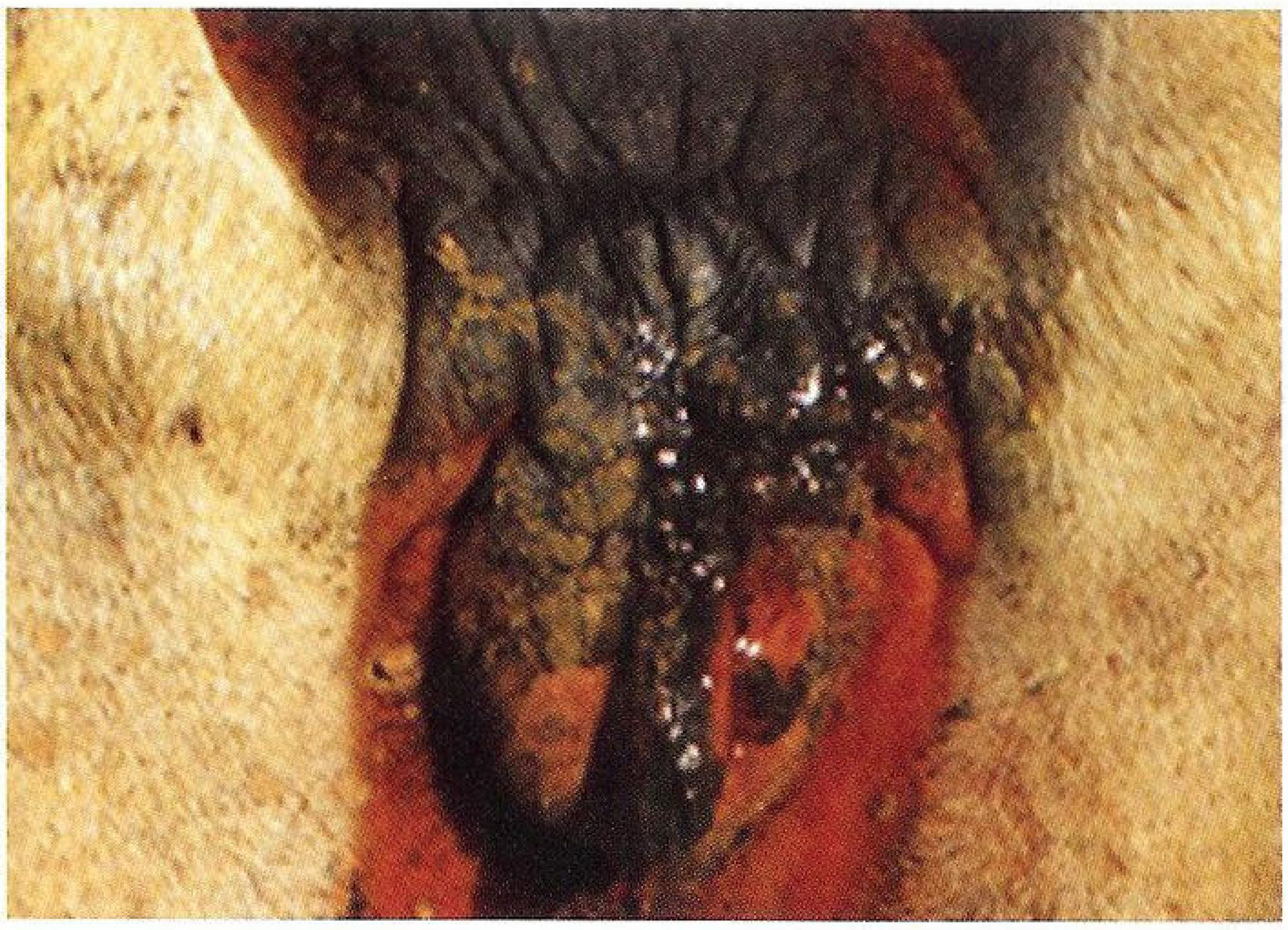

ចាំបាច់ត្រូវពិនិត្យទ្វារបន្តពូជដោយផ្ទាល់ ដើម្បីអង្កេតលើបញ្ហាហូរខ្ទុះ

- ផ្តល់ចំណីដែលសត្វមិនដែលស៊ីបន្តិចម្តងៗ
- យកចំណីជូរផ្អូមចេញ ។

រាគដោយសារពពួកប៉ារ៉ាស៊ីត និងបាក់តេរី

ព្រូនក្នុងពោះវៀន

នៅពេលគោស៊ីស្មៅដោយកូនព្រូន កូនព្រូននឹងចូលទៅក្នុងពោះវៀន ជាហេតុធ្វើឱ្យសត្វរាគ ។

ក. រោគសញ្ញា

- ស្រកទម្ងន់
- មិនសូវស៊ីចំណី តែមិនគ្រុនក្តៅ

- លាមករាគពណ៌បៃតង និងមានបរិមាណច្រើន
- រោមបាស់

ខ. ការព្យាបាល

- ប្រើឡេវ៉ាមីសុល (Levamisole) ឬអាបង់ដាសុល (Abendazole)
- អ៊ីវែរម៉ិចទីន ១% (Ivermectine 1%) ប្រើ ១ សេសេ សម្រាប់គោទម្ងន់ ៥០គីឡូក្រាម ដោយចាក់ក្រោមស្បែក ។

ដង្កូវថ្លើម

ពេលដែលព្រូនចូលដល់បំពង់ទឹកប្រមាត់ វាធ្វើឱ្យស្ទះទឹកប្រមាត់ និងខូចថ្លើម ។

ក. រោគសញ្ញា

- ស្រកទម្ងន់ ស្គមកំប្រឹង
- ស្លេកស្លាំង រាគរ៉ាំរ៉ៃ
- ហើមគល់ថ្គាម

ខ. ការព្យាបាល

- ប្រើដូវីម៉ិច (Dovimec) ដោយចាក់ក្រោមស្បែក ១សេសេ សម្រាប់គោទម្ងន់ ២៥ គីឡូក្រាម ឬប្រើអាបង់ដាសុល (Abendazole)។

កុកស៊ីដ្យូស៊ីស

កើតមាននៅលើកូនគោ ។

ក. រោគសញ្ញារាគ

- មិនសូវស៊ីចំណី ស្រកទម្ងន់ ស្គម
- កន្ទុយ និងជើងក្រោយប្រឡាក់ លាមកពណ៌ខ្មៅស្អិតជាប់គូថ
- ក្នុងករណីធ្ងន់ធ្ងរ លាមកមានលាយឈាម និងសំបោរ
- ពេលជុះកូនគោខំប្រឹងខ្លាំង

ខ. ការព្យាបាល

- ប្រើស៊ុលហ្វា ៣៣ (Sulfa 33) ។

បាក់តេរី អ៊ីកូលី (E. coli)

ការរាគនេះកើតទៅលើកូនគោកំពុងបៅដោះ ។ កូនគោឆ្លងបាក់តេរីនេះនៅពេលដែលវាបៅ ឬតាមទងផ្ចិត ។

ក. រោគសញ្ញា

សុកមានសភាពពណ៌លឿង

- លាមករាគមានពណ៌សលឿង

ខ. ការការពារ

ត្រូវឱ្យកូនគោបៅទឹកដោះដំបូងឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់ ពិសេសចន្លោះពីកើតរហូតដល់ ៦ម៉ោង ។

គ. ការព្យាបាល

- ប្រើអង់ទីប៊ីយ៉ូទិក ដូចជាកូលីស្ទីន (Colistine) ឬទ្រីមេតូព្រីមជាមួយស៊ុលហ្វា(TMP + Sulfa) ឬអង់រ៉ូហ្លុកសាក់ស៊ីន (Enrofloxacin)
- កុំឱ្យកូនបៅ
- បង្កើនជាតិទឹក ដោយប្រើស្ករចំនួន ៦ស្លាបព្រា

ថង់ទឹកភ្លោះចេញមកក្រៅ

កាហ្វេ និងអំបិលកន្លះស្លាបព្រាកាហ្វេ លាយ ជាមួយទឹកឆ្អិនមួយលីត្រ ។

សាល់ម៉ូណែលឡូស៊ីស

ក. រោគសញ្ញា

- គ្រុនក្តៅ កម្តៅពី ៤០-៤១អង្សាសេ
- សត្វខ្សោយខ្លាំង និងមិនស៊ីចំណី
- រាគធ្ងន់ធ្ងរ មានក្លិនស្អុយខ្លាំង

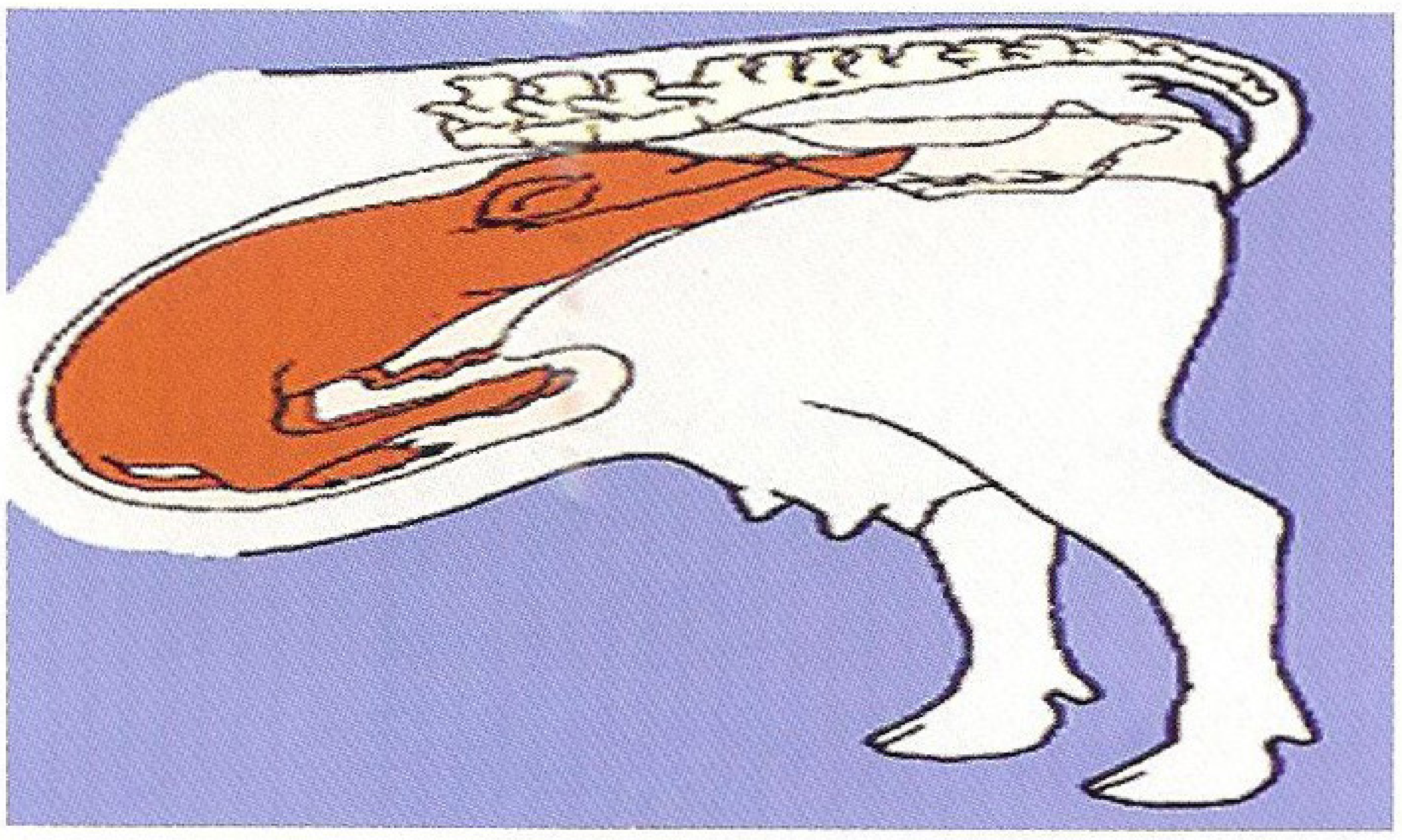

ទីតាំងកូនគោធម្មតា

- រាគធ្ងន់ធ្ងរ មានក្លិនស្អុយខ្លាំង ហើយលាមក

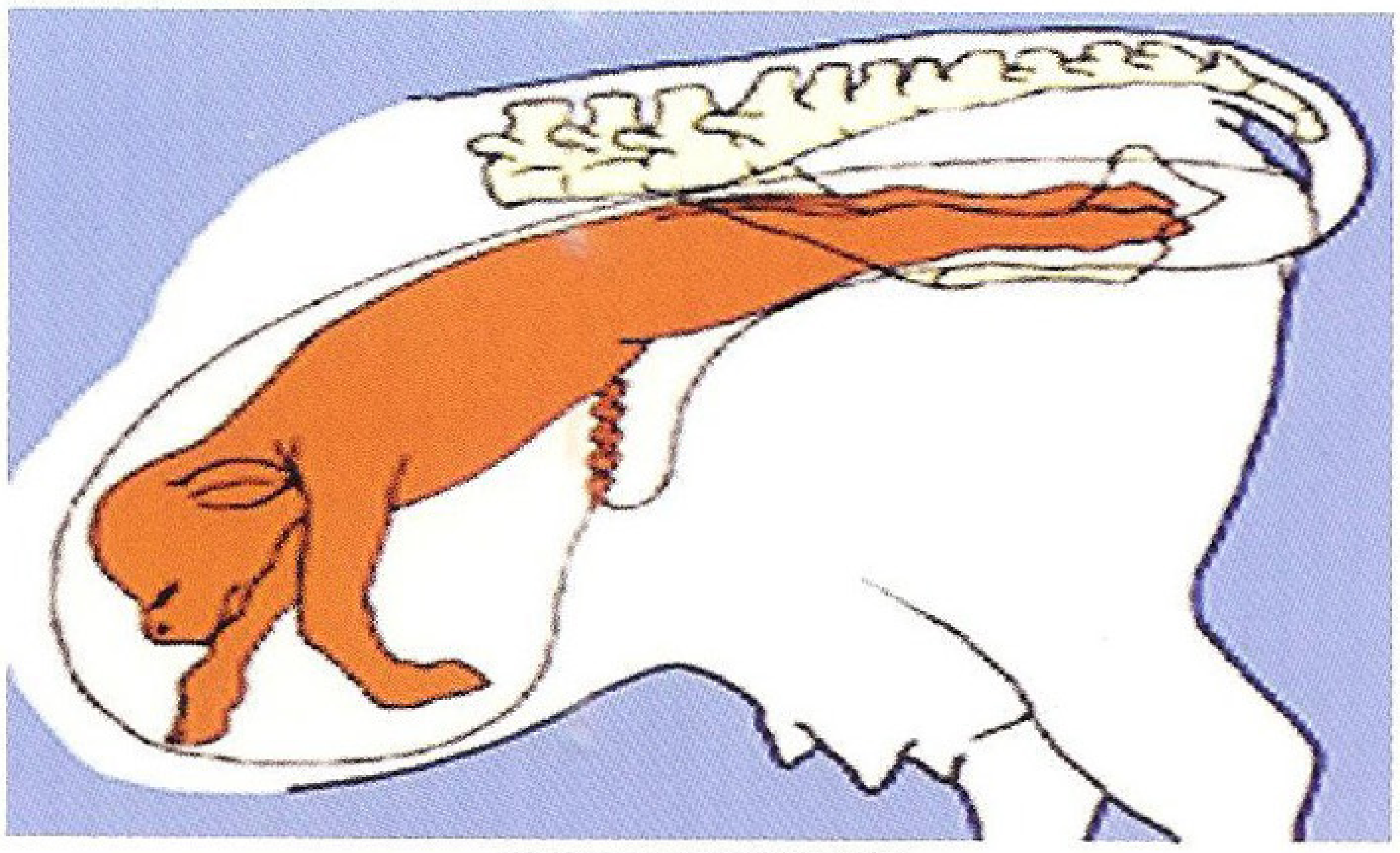

កូនគោបញ្ច្រាស

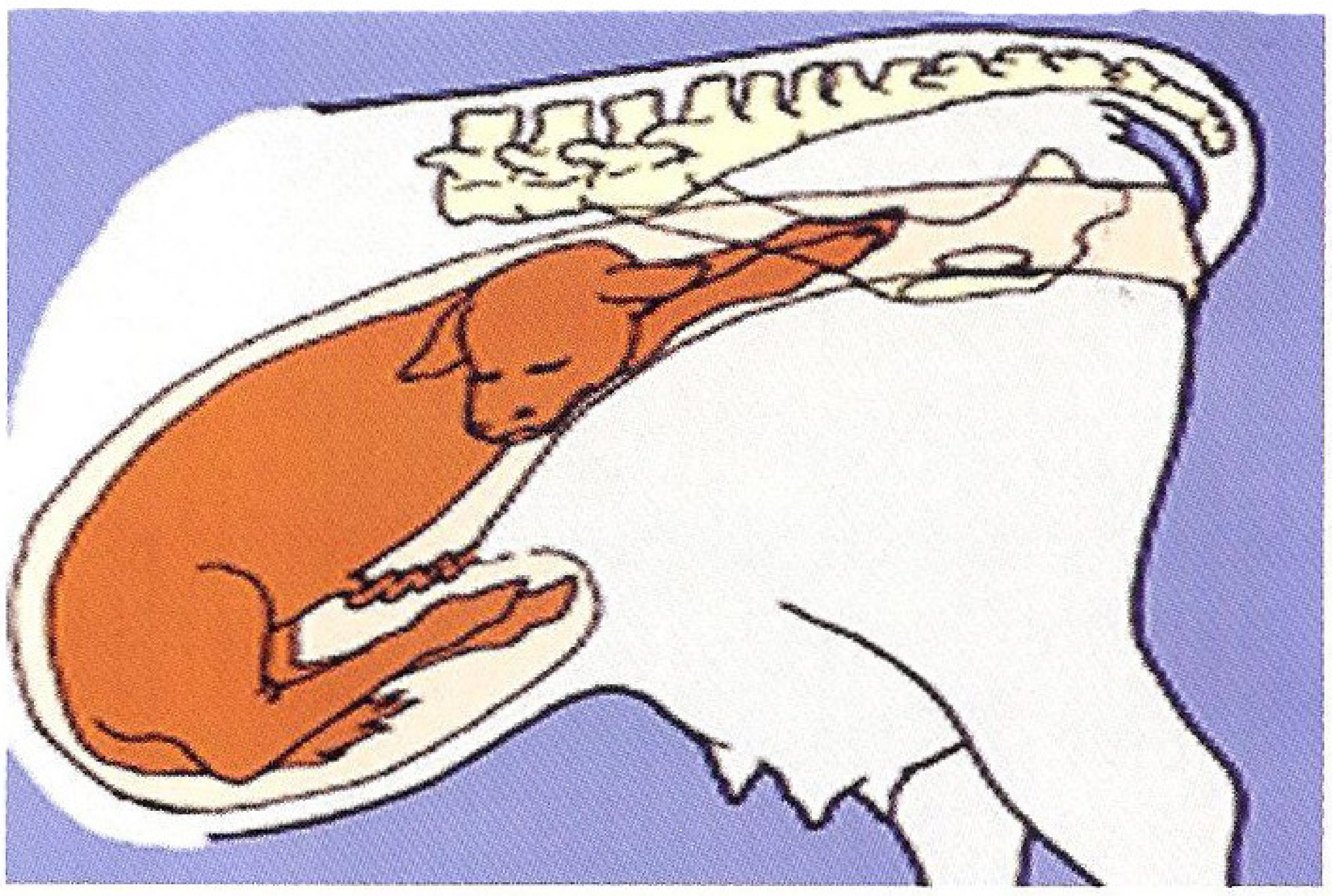

ក្បាលកូនគោបត់ទៅក្រោយ

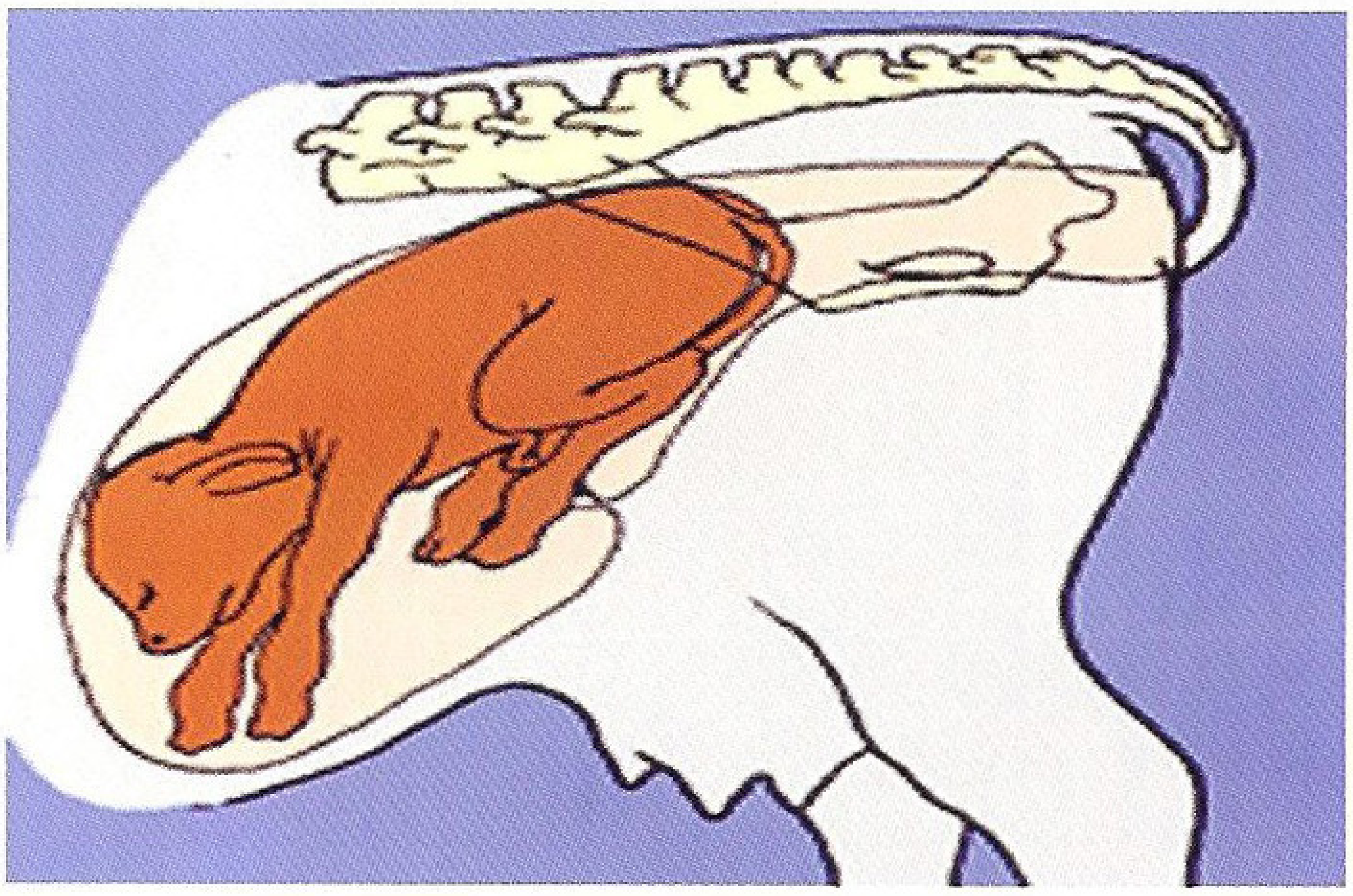

គូថកូនគោចេញមកមុន

អាចមានលាយឈាម ឬសំបោរ

- ចំពោះកូនគោរោគសញ្ញាមានភាពធ្ងន់ធ្ងរហើយ វានឹងស្លាប់នៅចន្លោះ ពី ២-៣ ថ្ងៃ

ខ. ការព្យាបាល

- មានការលំបាកខ្លាំង ព្រោះបាក់តេរីសាល់ម៉ូណែលឡាមានភាពធន់នឹងថ្នាំ អុកស៊ីតេត្រាស៊ីគ្លីន (Oxy tetracycline) ដូច្នេះត្រូវប្រើទ្រីមេតូព្រីមជាមួយស៊ុលហ្វា (TMP + Sulfa) ឬអង់

លូកដៃជួយអន្តរាគមន៍ថ្នមៗតាមប្រដាប់បន្តពូជ

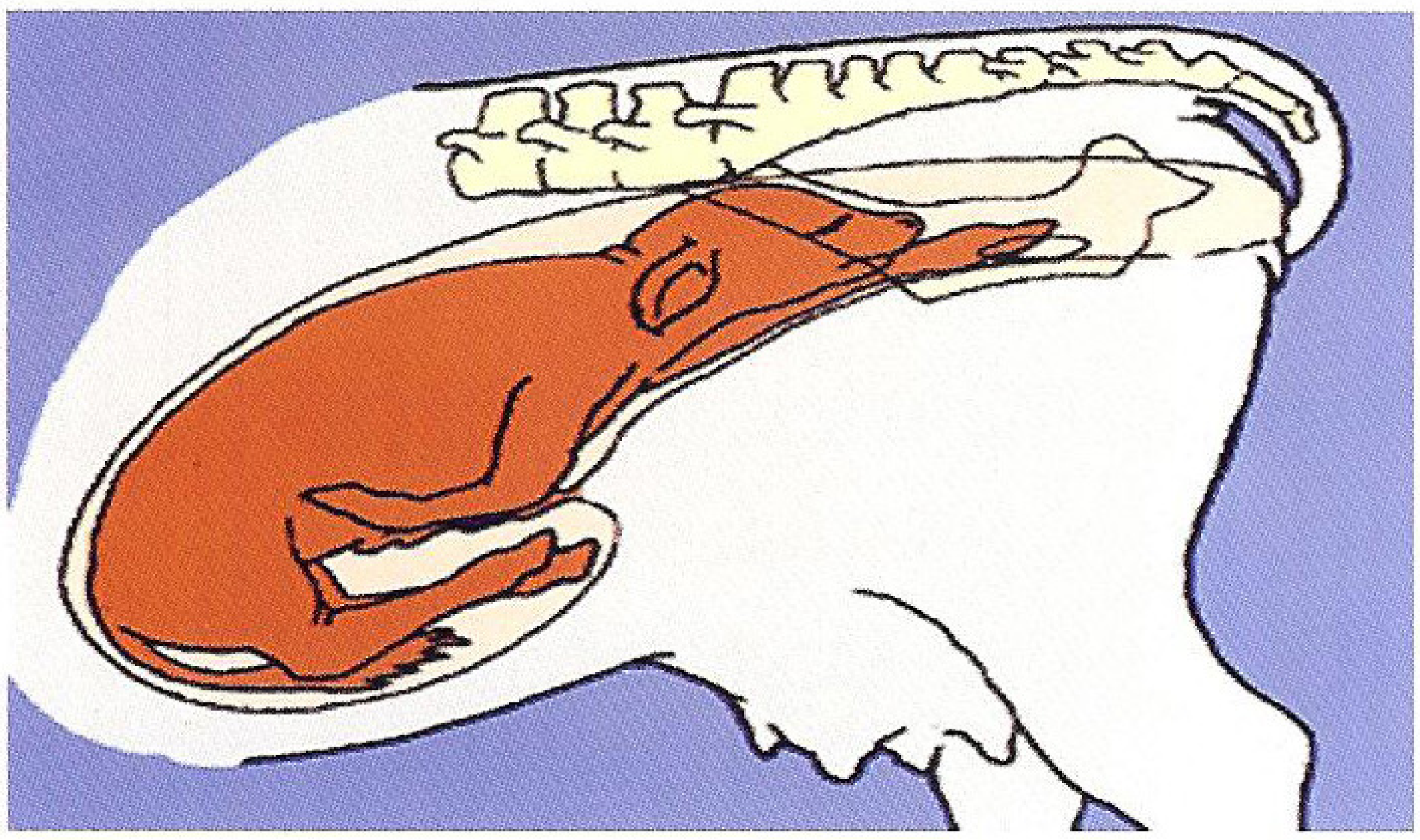

ជើងមុខកូនគោមួយបត់ទៅក្រោយ

ប្រើខ្សែចងជើងមុខលើក្រចក

ជួយទាញជើងកូនគោចេញ

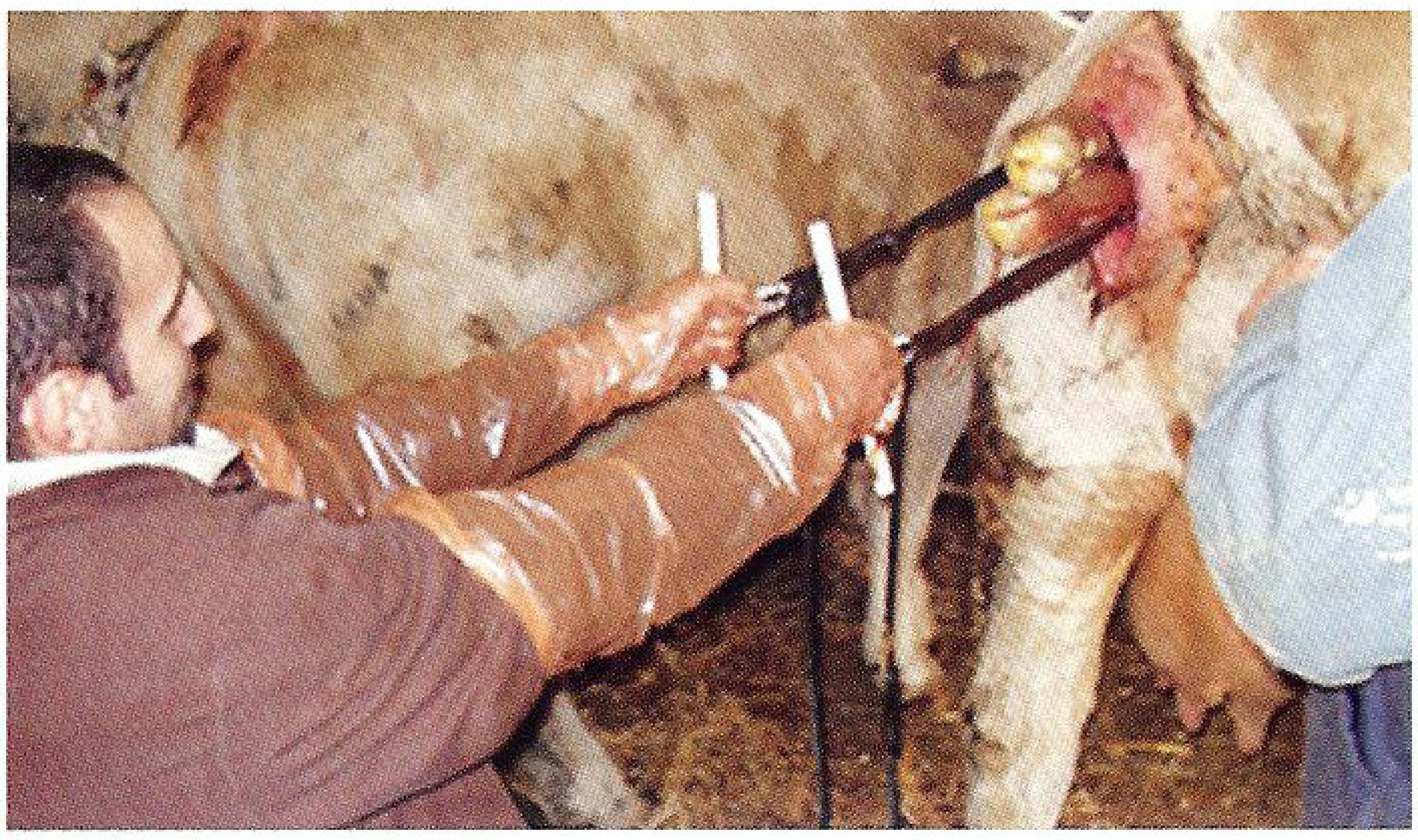

ទាញកូនគោចេញមកក្រៅ

រ៉ូហ្លកសាក់ស៊ីន (Enrofloxacin) រយៈពេលយ៉ាងតិច ៦ថ្ងៃ ។

តុកសូការ៉ា (Toxocara vitulorum)

- កើតមាននៅលើកូនគោកំពុងបៅដោះ ។
- កូនគោអាចខ្សោយខ្លាំង អាចស្លាប់នៅអាយុ ៣-៤ខែ
- បញ្ហានេះបង្កដោយព្រូន ដែលស្ថិតនៅក្នុងតំណាក់កាលជាកូនដង្កូវ មាននៅមេគោ (រូបទី ២ និងទី ៣)
- គោលេបកូនដង្កូវចូលតាមរយៈទឹកដោះ ក្នុងកំឡុងពីរសប្តាហ៍បន្ទាប់ពីកើត (រូបទី ៤)
- ព្រូនលូតលាស់ក្នុងកូនគោ ធ្វើឱ្យកូនគោខ្សោយ

ជូតសំអាតកូនគោ

ហើយជួនកាលធ្វើឱ្យកូនគោស្លាប់ (រូបទី ១)

- ព្រូនពេញវ័យនៅក្នុងពោះកូនគោចាប់ផ្តើមពងហើយបញ្ចេញមកក្រៅតាមលាមក (រូបទី ១)

ការជួយទាញយកសុកគោចេញ

- ពងធ្លាក់ទៅលើស្មៅ ហើយមេគោស៊ីស្មៅដែលមានកូនដង្កូវនេះ ធ្វើឱ្យកូនដង្កូវថ្មីលូតលាស់នៅក្នុងខ្លួនមេគោ (រូបទី ១) ។
- ដើម្បីការពារកូនគោកុំឱ្យមានព្រូន ដែលធ្វើឱ្យខ្សោយ និងស្លាប់ ត្រូវបញ្ចុកពីរ៉ង់តែល ២៥០ មក្រ (Pyrantel 250 mg) សម្រាប់កូនគោមួយក្បាល នៅពេលវាមានអាយុ ១៤ថ្ងៃ ។

៩.២. ហើមពោះ

ហើមពោះដោយសារមានឧស្ម័នក្នុងពោះ

គេអាចសម្គាល់ឃើញមានការហើមនៅពោះខាងឆ្វេង ។

ក. រោគសញ្ញា

- ពេលគោះផ្ទៃកពោះធំ វាពេញ ទៅដោយឧស្ម័ន
- លែងទំពារអៀង មិនអាចភើបញ្ចេញខ្យល់ដែលមានក្នុងពោះ
- ពោះធំ រីកសង្កត់ទៅលើសន្ទះទ្រូង ជាហេតុធ្វើឱ្យគោពិបាកដកដង្ហើម
- កម្តៅក្នុងខ្លួនមានធម្មតា ។

ខ. ការព្យាបាល

- ក្នុងករណីធ្ងន់ធ្ងរត្រូវប្រើត្រូកា (Trocar) ចាក់ពោះធំ ដើម្បីទម្លាយខ្យល់ ។

ហើមពោះដោយសារស្ទះវត្ថុផ្សេងៗ

ស្ទូលពោត ផ្លែឈើ ... តែងតែបង្កឱ្យមានការស្ទះនៅបំពង់អាហារ ដូចនេះត្រូវស្ទាបនៅដើមក និងបំពង់អាហារ ។

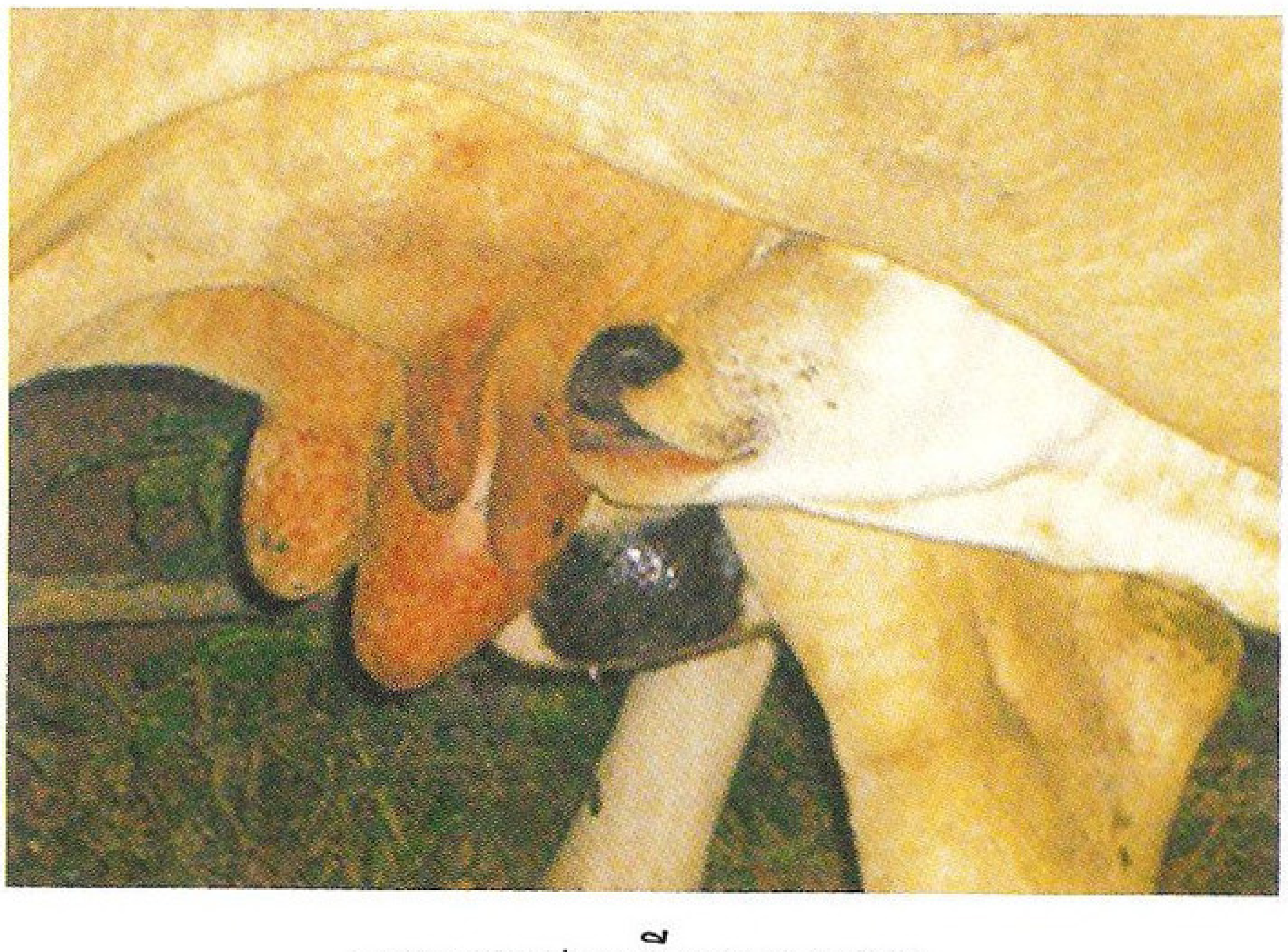

ក្បាលដោះពីរមានបញ្ហា

ការព្យាបាល

- ត្រូវព្យាយាមលូកយកដុំដែលស្ទះចេញ
- ត្រូវចាក់អង់ទីប៊ីយ៉ូទិក ដើម្បីការពារកុំឱ្យរលាកភ្នាសស្ពើង ។

ហើមពោះដោយសារស្មៅសើម (មានទឹកច្រើន)

បញ្ហាហើមពោះនេះ អាចកើតមានឡើងភ្លាមៗ ជាពិសេសពេលគោស៊ីស្មៅមានជាប់ទឹកសន្សើមនាពេលព្រលឹម ស៊ីស្មៅខ្ចីច្រើននៅដើមរដូវភ្លៀង ។ ការហើមពោះនេះធ្វើឱ្យគោស្លាប់លឿន ដូច្នេះមិនត្រូវឱ្យគោដែលអត់ចំណីយូរ ទៅស៊ីនៅកន្លែងដែលមានស្មៅខ្ចីច្រើន ឬស្មៅសើមខ្លាំង ។

ការព្យាបាល

- បញ្ចុកប្រេងឆាពី ៣០០-៥០០មល ។

ហើមពោះដោយសារពុលជីអ៊ុយរ៉េ

ការពុលនេះអាចកើតឡើងដោយសារគោលិទ្ធនូវជីអ៊ុយរ៉េដែលមានសល់ក្នុងបាវ ។

ក. រោគសញ្ញា

- ហើមពោះខ្លាំង
- ញាក់ញ័រសាច់ដុំ មិនអាចបញ្ឈរខ្លួនបាន
- ការស្លាប់អាចកើតមានរយៈពេល ២ម៉ោងក្រោយ ។

ខ. ការព្យាបាល

ប្រើទឹកខ្មេះពី ២-៥លីត្រ លាយជាមួយទឹក ។

៩.៣. ក្តៀន

ជាបញ្ហាមួយដែលធ្វើឱ្យសត្វមិនជុះ ឬជុះដោយមានការលំបាក។ ក្តៀនគឺជារោគសញ្ញាមួយ ក្នុងចំណោមរោគសញ្ញាផ្សេងៗនៃជំងឺ ។ វាច្រើនតែធ្វើឱ្យសត្វគ្រុនក្តៅខ្លាំង ដោយសារសត្វមិនស៊ីចំណី ឬការបញ្ចេញលាមកមកយឺត ។ ការពុលចំណីពាំរ៉ៃអាចធ្វើឱ្យមានបញ្ហាក្តៀនធ្ងន់ធ្ងរ ។

ការព្យាបាល

- ត្រូវឱ្យគោផឹកទឹកឱ្យបានគ្រប់គ្រាន់
- ត្រូវព្យាបាលបុព្វហេតុបង្កជំងឺ ដើម្បីឱ្យសត្វចាប់ផ្តើមស៊ីចំណីឡើងវិញ ។

៥.៨. បញ្ហាថ្លើម

ស្បែករហែក និងហើមជើងគោ

បញ្ហាថ្លើម និងប្រដាប់រំលាយអាហារ

ថ្លើមមានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់ធ្វើឱ្យសត្វមានសុខភាពល្អ ។ ថ្លើមជាកន្លែងផ្ទុក សារធាតុចិញ្ចឹម និងមានតួនាទីដ៏សំខាន់ក្នុងដំណើរការរំលាយអាហារ ។

ថ្លើមអាចនឹងរងនូវការខូចខាតដោយសារដង្កូវថ្លើម ការពុលដោយសារប្រើថ្នាំអ៊ីវ៉ែម៉ិចទីន (Ivermectin) លើសកម្រិត ជំងឺលាសដោះ រលាកស្បូន ឬជំងឺឆ្លង ។

ចំណែកបញ្ហាលើការរំលាយអាហារគឺ មិនស៊ីចំណី ខ័ណ្ឌលឿង ជួនកាលក្អៀន ជួនកាលរាគ។

កាសំយោគពន្លឺព្រះអាទិត្យ

នៅប្រទេសកម្ពុជាយើងច្រើនកើតបញ្ហានេះដោយសារថ្លើមមិនបានបំបែកក្ល័រ៉ូហ្វីលដែលមាននៅក្នុងរុក្ខជាតិ ជាហេតុធ្វើឱ្យកើនឡើងនូវសារធាតុគីមី ដែលធ្វើឱ្យចាញ់ពន្លឺថ្ងៃ ។

នៅពេលគោត្រូវពន្លឺព្រះអាទិត្យ ធ្វើឱ្យគោមានបញ្ហាដូចជា ៖

- ពងលើស្បែក
- ស្នាមបែកប្រះ មានហូរឈាម

ការព្យាបាល

- ចងគោទុកនៅក្រោមម្លប់
- ទប់ស្កាត់ការពាររុយ ដែលអាចបង្កឱ្យមានរបួសស្នាម
- ត្រូវចាក់អង់ទីប៊ីយ៉ូទិក ដូចជា អាម៉ុកស៊ីលីន

សន្ទាក់គោហើម

ឬអុកស៊ីតេត្រាស៊ីគ្លីន (Amoxilline + OTC) ដើម្បីការពារដំបៅរីក

- ព្យាបាលបញ្ហាថ្លើម
- ប្រើថ្នាំដែលមានសកម្មភាពជួយជំរុញការបញ្ចេញទឹកប្រមាត់ ដូចជា អេប៉ាតុល [Hepatol (Coophavet)]
- វីតាមីនបេកំផ្លិច (B- Complex) មានសារៈសំខាន់ណាស់ ក្នុងការជួយគាំទ្រមុខងារ របស់ថ្លើម
- ឱសថដែលមានសមាសធាតុ ឌីអិល - មេត្យូនីន + អ៊ីណូស៊ីតុល + វីតាមីនអ៊ី (Dl-methionine + Inositol + Vitamin E)
- ត្រូវផ្តល់ចំណីឱ្យបានត្រឹមត្រូវ ដើម្បីឱ្យពោះធំ

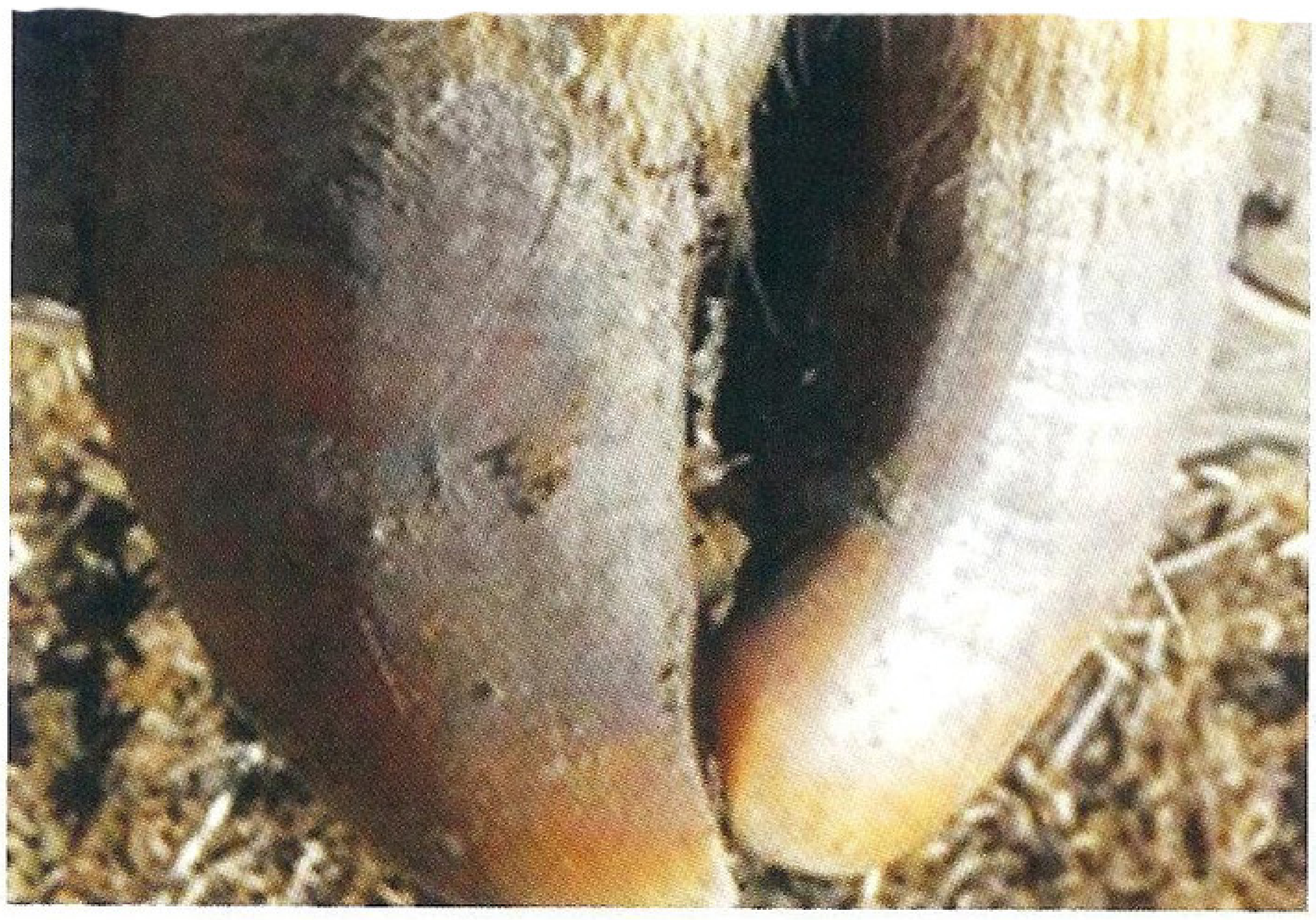

សភាពក្រចកជើងគោមុនពេលកាត់

បំពេញមុខងារបានល្អ ដូចជាចំណី ត្រូវមានថាមពល និងប្រូតេអ៊ីន គ្រប់គ្រាន់

- គោដែលមានបញ្ហាថ្លើម ត្រូវការចំណាយពេលវេលាយូរក្នុងការព្យាបាលឱ្យជាសះស្បើយ ។

សភាពក្រចកមុនពេលកាត់

ត្រូវពិនិត្យមើលដីជាប់នៅបាតជើងគោ

៦. បញ្ហា និងជំងឺលើប្រដាប់បន្តពូជ (Repro -ductive symptoms)

៦.១. បញ្ហាមិនរកឈ្មោល

ក្រោយពេលកើតកូន និងកំពុងបំបៅកូន មេគោមិនរកឈ្មោល គឺជាតំណាក់កាលធម្មតា ។ តែជួនកាលវាមានបញ្ហាខ្លះដែលពន្យាដល់ការរកឈ្មោល ដូចជា ៖

- រលាកស្បូន
- មានគីសនៅក្នុងអូវែ (Cystic Ovaires)

នៅប្រទេសកម្ពុជាយើង ៩០% នៃការក្ររកឈ្មោល បណ្តាលមកពីស្ថានភាពដងខ្លួនមិនល្អ (ស្គមស្គាំង) ខ្វះចំណីអាហារបំប៉ន។

ការព្យាបាល

បញ្ហាគីស

- ចាក់ប្រូស្តាគ្លង់ឌីន ដូចជាលុយតាលីស ៥សេសេ (Lutalyse) និង
- ផ្តល់បន្ថែមនូវស្លឹកដំឡូងមីស្ងួត រួមជាមួយស្មៅដែលមានគុណភាពល្អ
- ផ្តល់បន្ថែមនូវចំណីសម្រេចផ្សំដោយខ្លួនឯង ឬពីទីផ្សារ

កុំចាក់ថ្នាំដែលមានសកម្មភាពបានយូរនៅសាច់ដុំត្រគៀក

- ចាក់វីតាមីនចម្រុះជាប្រចាំ ។

៦.២. បញ្ហាបង្កាត់មិនជាប់

មេគោរកឈ្មោលធម្មតា តែពេលបង្កាត់រួចមិនជាប់ ឬមិនផើម ។

បញ្ហាសំខាន់អាចបណ្តាលមកពី ៖

- រលាកស្បូនដែលបង្កឡើងដោយ បាក់តេរីជ្រាបចូល និងវាយលុកលើស្បូន ជាពិសេសក្រោយពេលកើតកូនភ្លាម (អំប្រ៊ីយ៉ុងមិនអាចលូតលាស់ក្នុងស្បូន ដែលមានបញ្ហារលាកនេះទេ
- តែជួនកាលបញ្ហានេះ អាចបណ្តាលមកពីមេគោអា ។

ការព្យាបាល

បញ្ហារលាកស្បូន

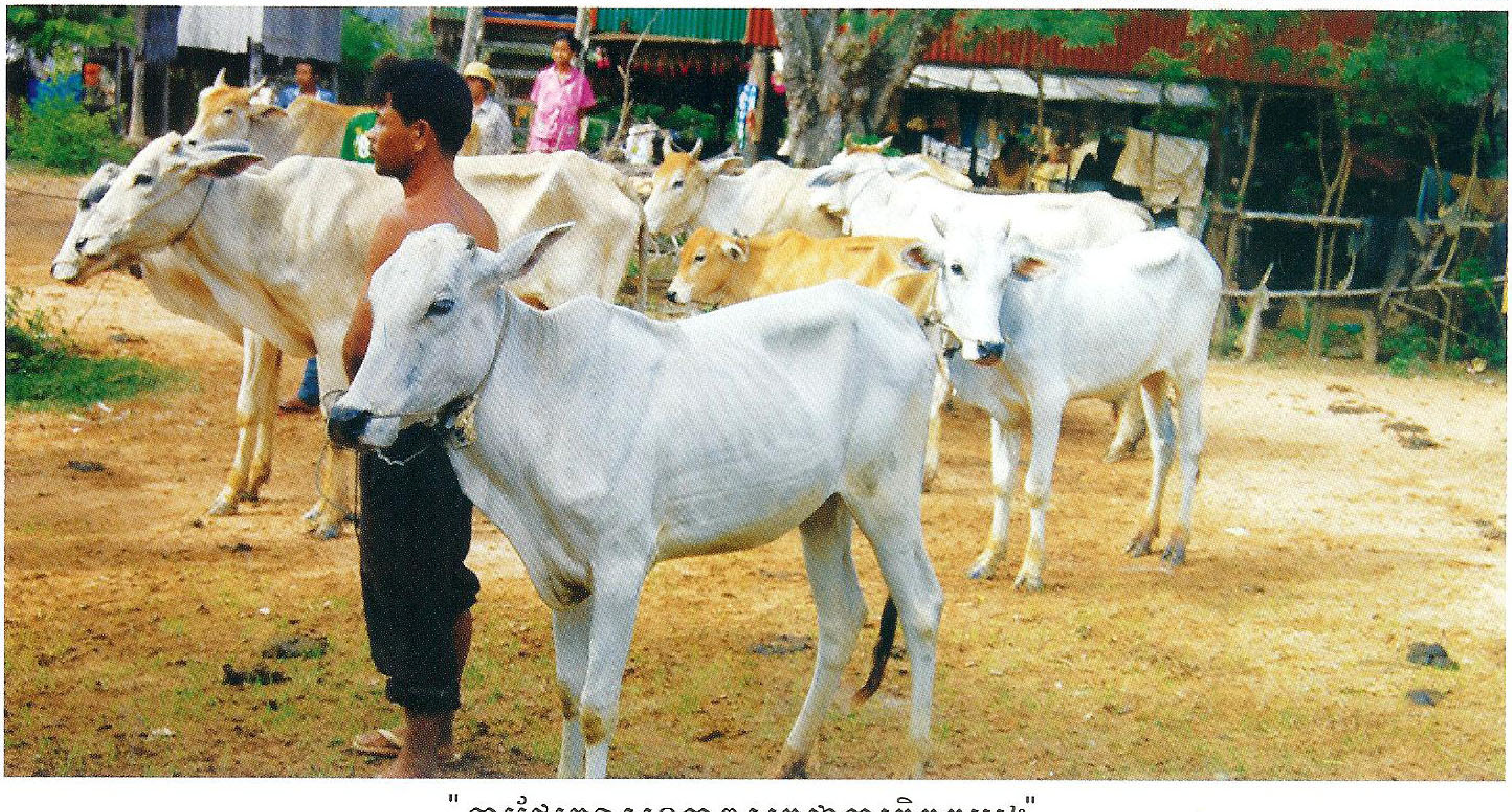

បញ្ហារលាក់ស្បូន

- ចាក់ប្រូស្តាគ្លង់ឌីន ដូចជាលុយតាលីស ៥សេសេ (Lutalyse) ដោយចាក់ពីរដង ហើយការចាក់លើកទី ២ ធ្វើឡើងក្នុងរយពេល ១១-១៤ថ្ងៃក្រោយលើកទី ១ ។
- ចាក់អង់ទីប៊ីយ៉ូទីក ដូចជាតេត្រាស៊ីគ្លីន (Tetracycline) ឬទីឡូស៊ីន (Tylosine) ៥ថ្ងៃជាប់គ្នា ។

បាមានបញ្ហា

- នៅពេលម្ចាស់សត្វប្រឈមមុខនឹងបញ្ហាដាក់មិនជាប់នេះហើយកំណត់ថា មកពីបា ដូចនេះគេមិនត្រូវប្រើបានេះទៀតឡើយ ។

៦.៣. បញ្ហាហូរខ្ទុះតាមផ្លូវបន្តពូជ

ក្រោយពេលកើតកូន ស្បូនមានមេរោគជាច្រើនចូលតាមផ្លូវបន្តពូជ ។ ជាធម្មតា ២-៣ថ្ងៃក្រោយ ស្បូនអាចធ្វើការបញ្ចេញមេរោគទាំងនោះមកក្រៅ និងការពារកុំឱ្យមានបញ្ហាបង្កជំងឺដល់វា ។

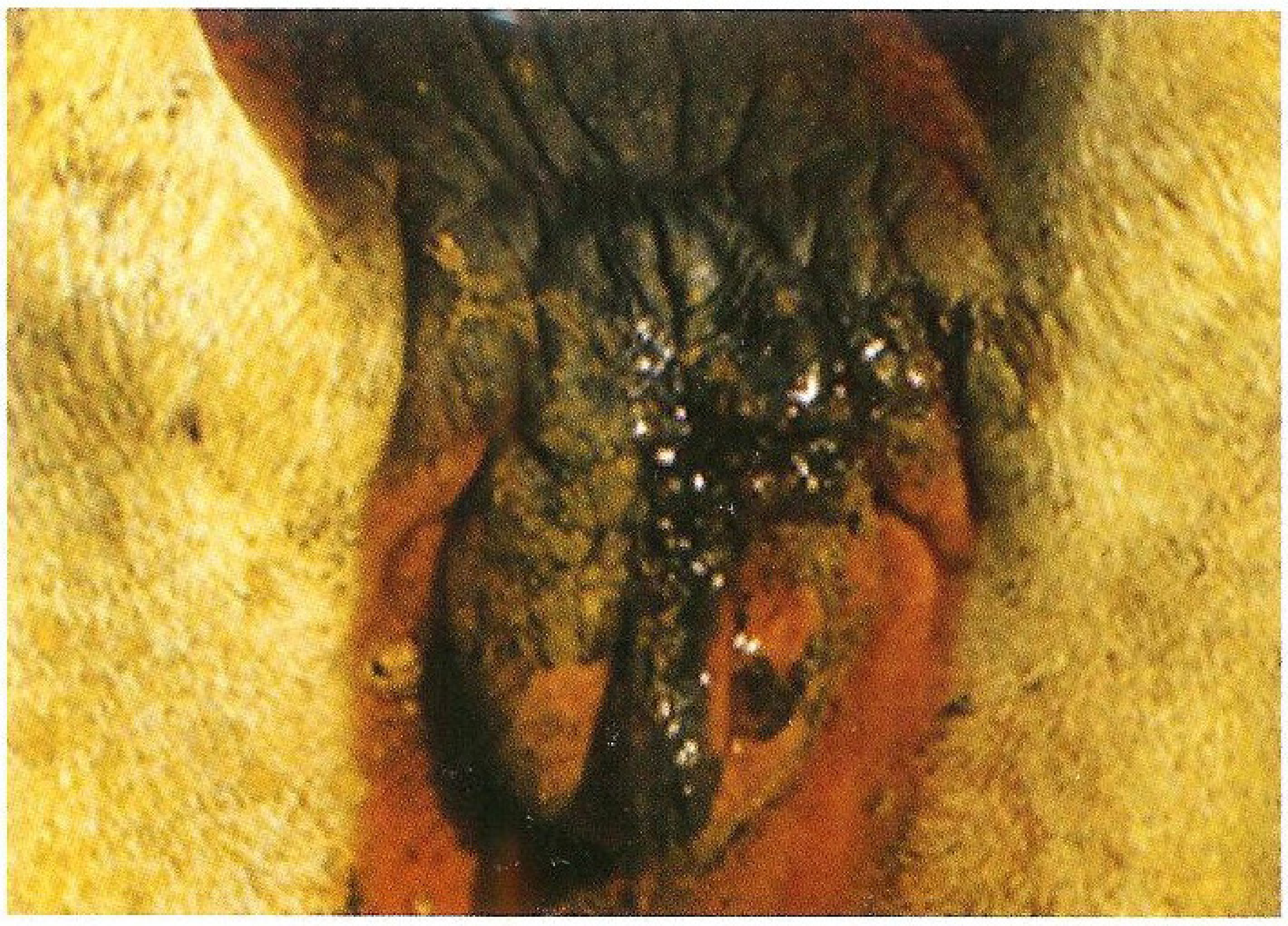

ចាំបាច់ត្រូវពិនិត្យទ្វារបន្តពូជដោយផ្ទាល់ដើម្បីអង្កេតលើបញ្ហាហូរខ្ទុះ

ការព្យាបាល

- ចាក់ប្រូស្តាគ្លង់ឌីន ដូចជាលុយតាលីស ៥សេសេ (Lutalyse) ដោយចាក់ពីរដង ហើយការចាក់លើកទី ២ ធ្វើឡើងក្នុងរយពេល ១១-១៤ថ្ងៃក្រោយលើក ទី ១ ។
- ចាក់អង់ទីប៊ីយ៉ូទីក ដូចជាតេត្រាស៊ីគ្លីន (Tetracycline) ឬទីឡូស៊ីន (Tylosine) ៥ថ្ងៃជាប់គ្នា ។

ការការពារ

ក្រោយមេគោកើតកូនបាន ២៤ម៉ោង ត្រូវចាក់ប្រូស្តាគ្លង់ឌីន (Prostaglandin) ម្តង ហើយត្រូវចាក់ម្តងទៀតនៅ ២សប្តាហ៍ក្រោយ ។

៦.៤. បញ្ហារលូតកូន

ជំងឺប្រុយសែលឡូស៊ីស (Brucellosis)

នៅប្រទេសកម្ពុជាយើងពុំទាន់រកឃើញប្រភេទជំងឺប្រុយសែលឡូស៊ីសនេះនៅឡើយ ។ ជំងឺនេះអាចបង្កគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរដល់មនុស្ស ។

គោឆ្លងជំងឺនេះដោយសារលេបចូលនូវបាក់តេរីដែលមានច្រើននៅក្នុងកូនរលូត ភ្នាសស្តើង ឬទឹករំអិលខ្ទុះហូរចេញពីស្បូន ។

ពេលបាក់តេរីចេញមកមជ្ឈដ្ឋានខាងក្រៅ វាអាចធ្វើការចម្លងទៅមនុស្ស ហើយបង្កជាបញ្ហាធ្ងន់ធ្ងរ ដូចជាគ្រុនក្តៅលោះពេល ឬមិនទៀងម្តងក្តៅ ម្តងត្រជាក់ ។

ការព្យាបាល

- ប្រើតេត្រាស៊ីគ្លីន (OTC) ឬយកល្អចាក់ក្លរ័តេត្រាស៊ីគ្លីន (Chlortetracycline) រយពេល ២ សប្តាហ៍ ។

ជំងឺឡិបតូស្ពីរ៉ូស៊ីស (Leptospirosis)

សត្វកណ្តុរ គឺជាអ្នកផ្ទុកជំងឺឡិបតូស្ពីរ៉ូស៊ីសហើយធ្វើការចម្លងតាមរយៈទឹកនោមរបស់វា ។

ក. រោគសញ្ញា

- រលូតកូន ពិសេសលើមេកូនដំបូង
- កូនស្លាប់ក្នុងពោះ ឬកូនកើតមិនគ្រប់ខែ ឬកូនកើតមកខ្សោយ
- ចំពោះកូនគោ មានរោគសញ្ញាគ្រុនក្តៅ មិនស៊ីចំណី ពិបាកដង្ហើម ខ័ណ្ឌលឿង នោមឈាម និងស្លេកស្លាំង ។

ខ. ការព្យាបាល

- តេត្រាស៊ីគ្លីន (Tetracycline)
- ឬប៉េនស្រ្តិប ឬប៉េនីឌីអេចអេស (Peni DHS)

ជំងឺសាល់ម៉ូណែលឡូស៊ីស (Salmonellosis)

ក. រោគសញ្ញា

- រលូតកូន
- ប្រើទ្រីមេតូព្រីមជាមួយស៊ុលហ្វា (TMP + Sulfa)
- អង់រ៉ូហ្លុកសាក់ស៊ីន (Enrofloxacin)

៦.៩. បញ្ហាពិបាកកើតកូន

ការជួយសង្គ្រោះពេលជួបបញ្ហាពិបាកកើតកូន

នៅប្រទេសកម្ពុជាយើង កូនគោកើតមកកម្រថ្លោសផ្រុលណាស់ តែមេគោត្រូវការជំនួយ ព្រោះកូនគោស្ថិតនៅទីតាំងខុសប្រក្រតី ។ តែមេគោដែលបង្កាត់ដោយសិប្បនិម្មិតជាមួយពូជសាន់តា កូនអាចថ្លោស ។

សម្រាប់មេគោ សម្រាលកូនរួចរាល់ជាធម្មតាចំណាយពេល ២ម៉ោង ក្រោយពេលបែកទឹកភ្លោះ ។ ប្រសិនបើលើសពីនេះ គេត្រូវលូកដៃចូលតាមប្រដាប់បន្តពូជ ដើម្បីកំណត់ពីបញ្ហានេះឱ្យបានច្បាស់លាស់ ។

ថង់ទឹកភ្លោះចេញមកក្រៅ

សុកមានសភាពពណ៌លឿង

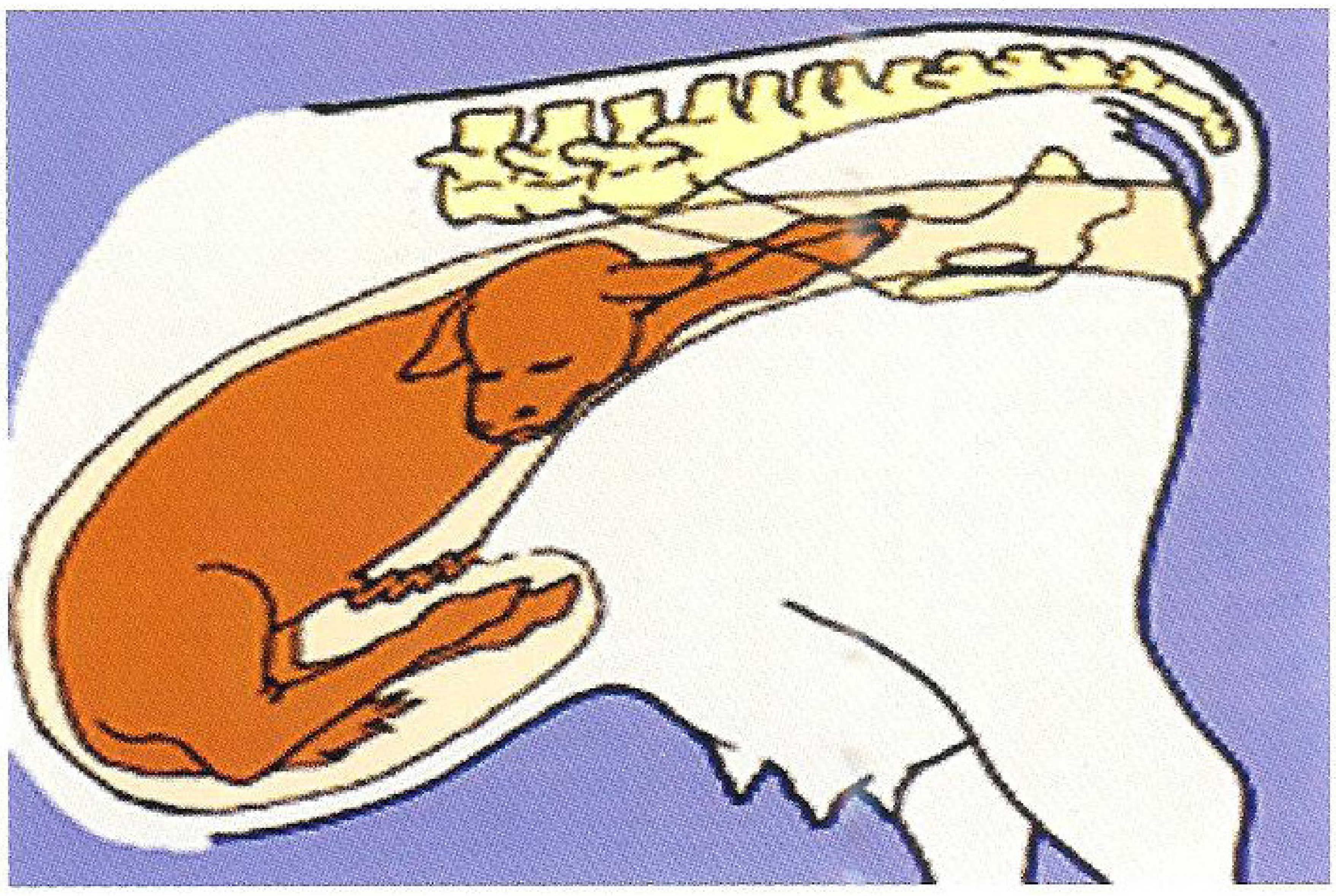

ក្បាលបត់ទៅក្រោយ

បញ្ហាច្រើនជួបប្រទះ

- កូនក្នុងស្បូនដែលមានទីតាំងធម្មតាគឺជើងមុខទាំងពីរហុចទៅមុខ ហើយផ្នែកខាងស្តាំលើកឡើងរួមជាមួយចង្កាផ្តេកលើជើងមុខ ។
- តែជួនកាលកូនគោបង្វិលមកផ្លូវបង្កើតក្នុងទីតាំងខុសប្រក្រតីដូចជា បញ្ច្រាស ឬគូថមកមុន ជើងមុខមួយ ឬពីរបត់មកក្រោយ ក្បាលបត់ទៅក្រោយ ។

បញ្ហាខុសប្រក្រតី ដែលគេជួបប្រទះ៖

ការលូកដៃ

ត្រូវសម្អាតដៃឱ្យស្អាត ដោយកាត់ក្រចកឱ្យខ្លី រួចលូកដៃថ្នមៗចូលទៅក្នុងប្រដាប់បន្តពូជ ដើម្បីឱ្យដឹងច្បាស់ពីសភាពរបស់កូនគោ សភាពក្បាលឬគូថចេញមកមុន ទីតាំងជើង ។

ដើម្បីឱ្យដឹងថាកូនគោរស់ ឬស្លាប់ ត្រូវចុច អណ្តាតកូនគោ ប្រសិនបើនៅរស់កូនគោនឹងប្រឹងទាញអណ្តាតចូលវិញ ។

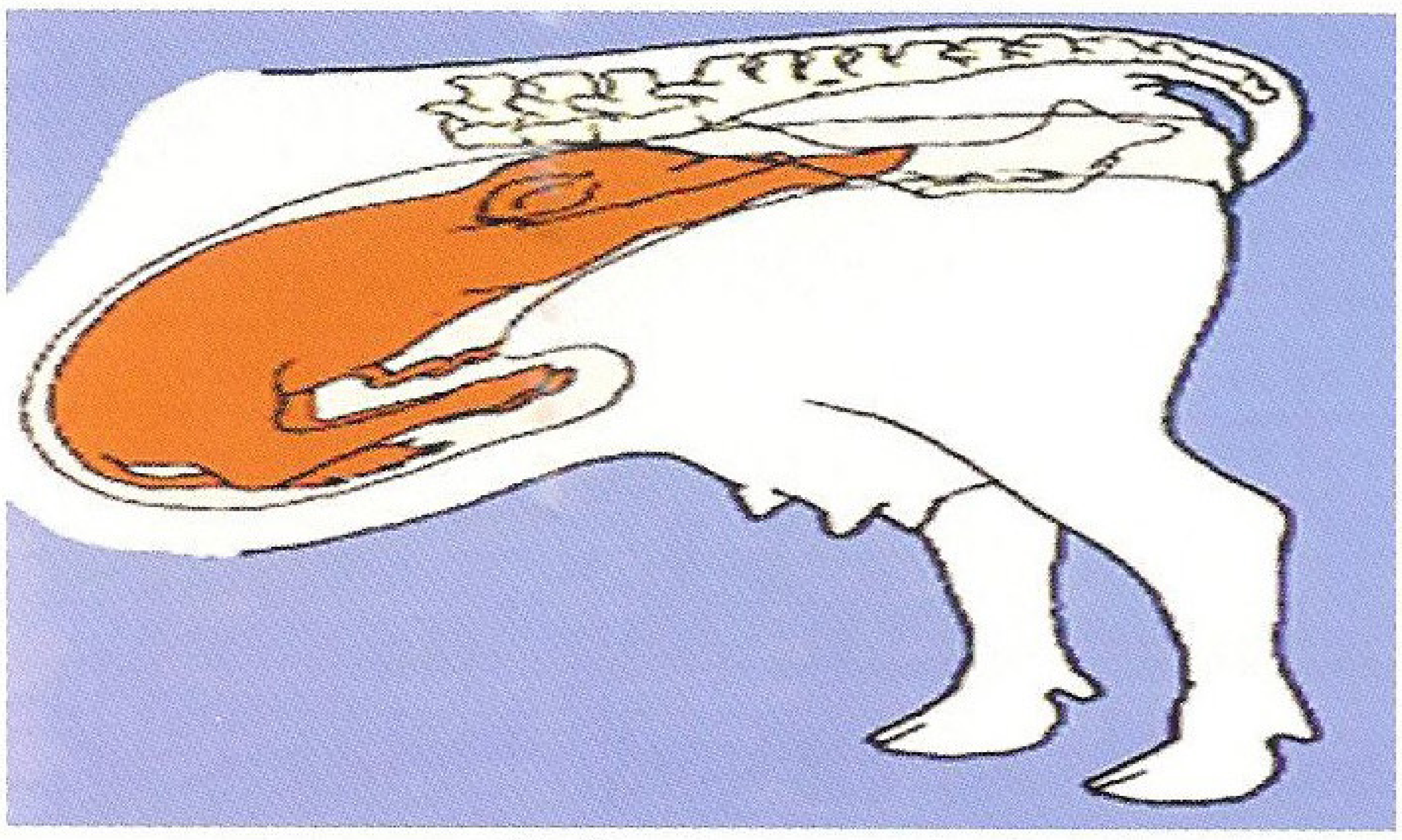

ទីតាំងកូនធម្មតា

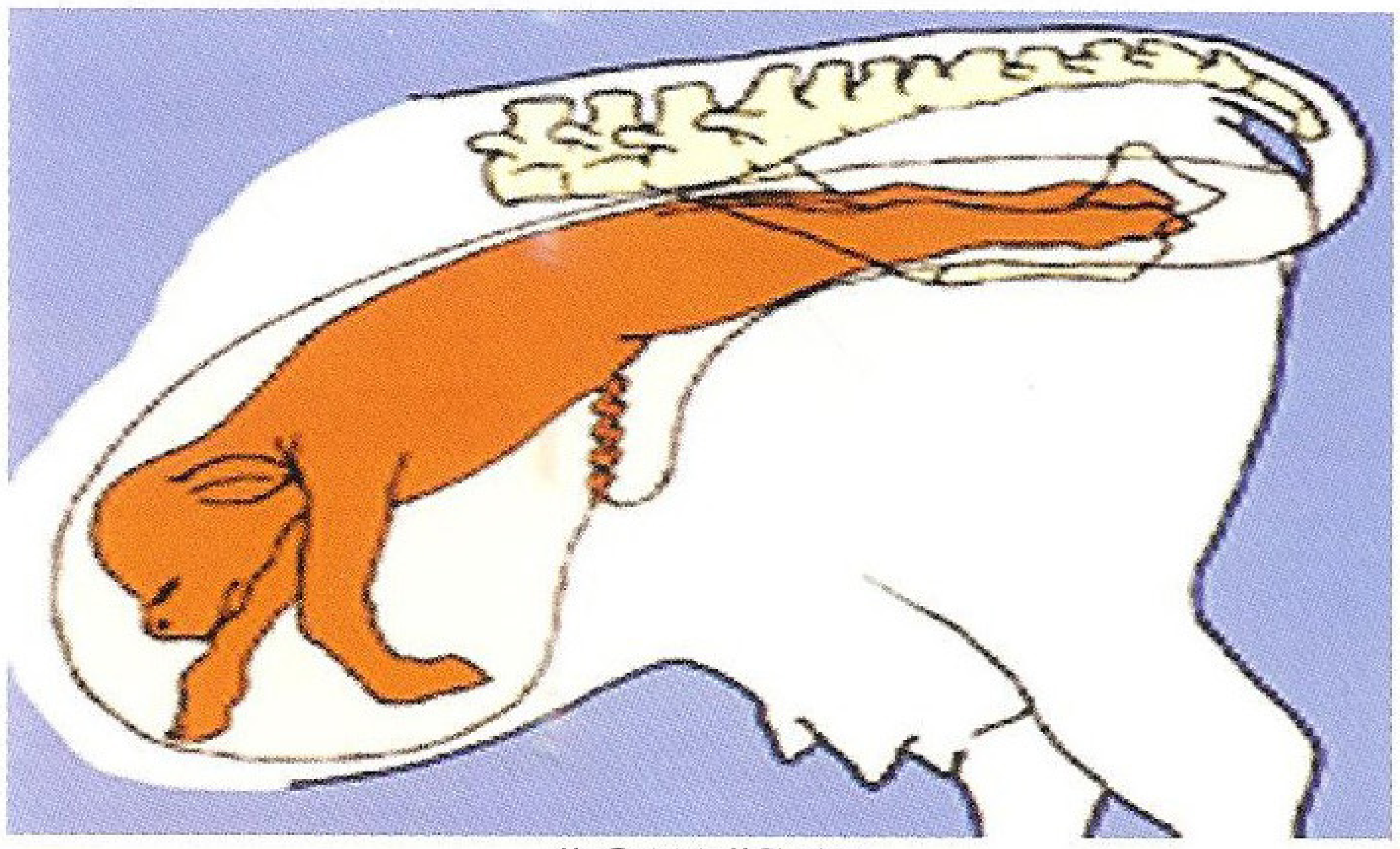

កូនបញ្ច្រាស

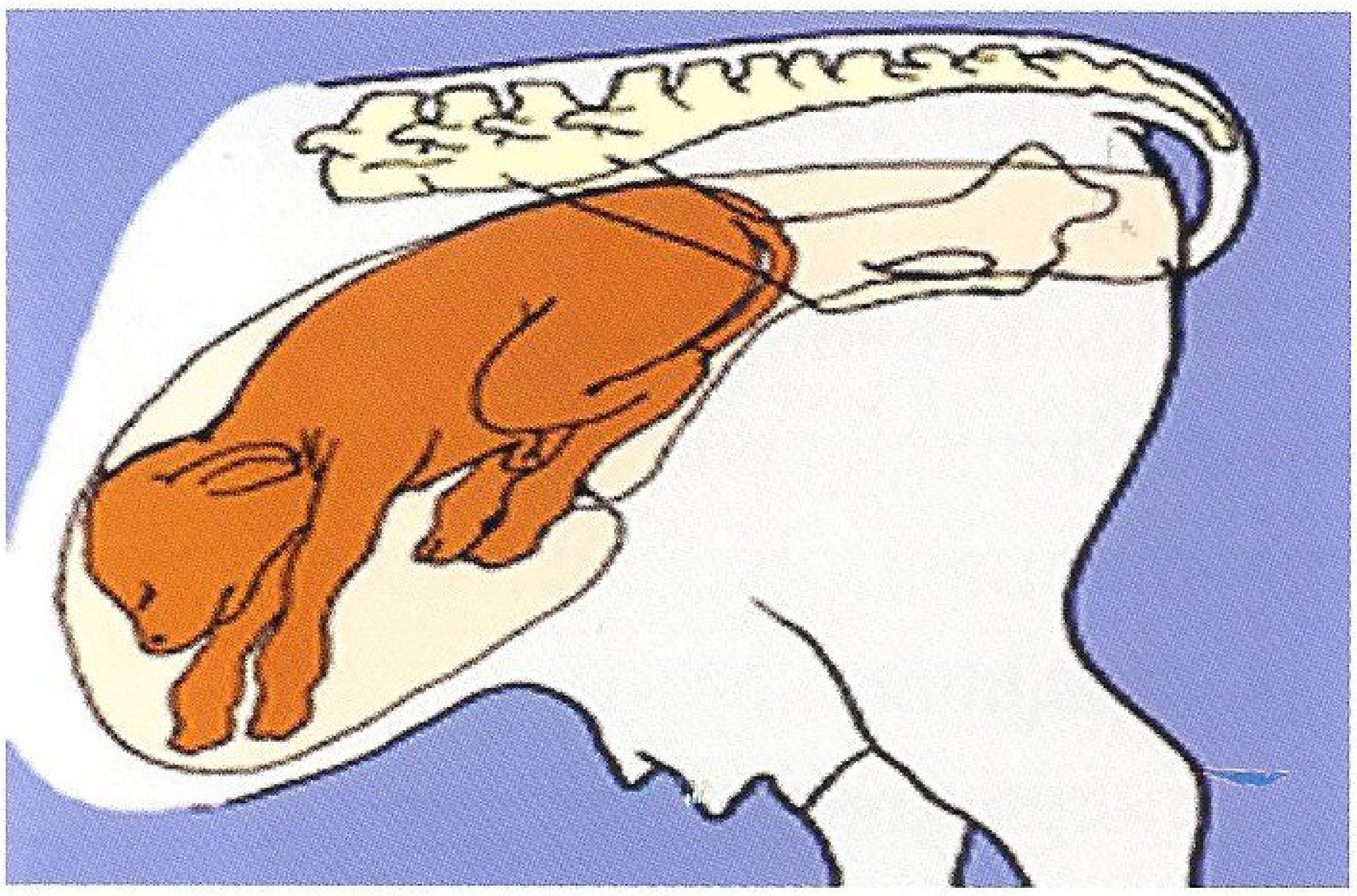

គូថចេញមកមុន

ការជួយកូនគោក្រោយពេលជួយបង្កើតរួច

- ជូតសំអាតទឹករំអិលនៅមាត់ និងទ្រូង
- ជូតខ្លួនវាឱ្យស្ងួត ដើម្បីជួយសម្រួលឱ្យកូនគោដកដង្ហើម
- ត្រូវយកចំបើងចាក់ត្បាររន្ធច្រមុះ ឬ ដាក់វាឱ្យឡៀងសំយ៉ុងក្បាលចុះក្រោម ហើយទះ វាថ្នមៗ
- ប្រើអ៊ីយ៉ូឌីន ដើម្បីសំអាត និងសម្លាប់មេរោគនៅទងផ្ចិត

លូកដៃថ្នមៗតាមប្រដាប់បន្តពូជ

- ចាក់ប្រូស្តាគ្លង់ឌីន ដូចជាលុយតាលីស ៥សេ

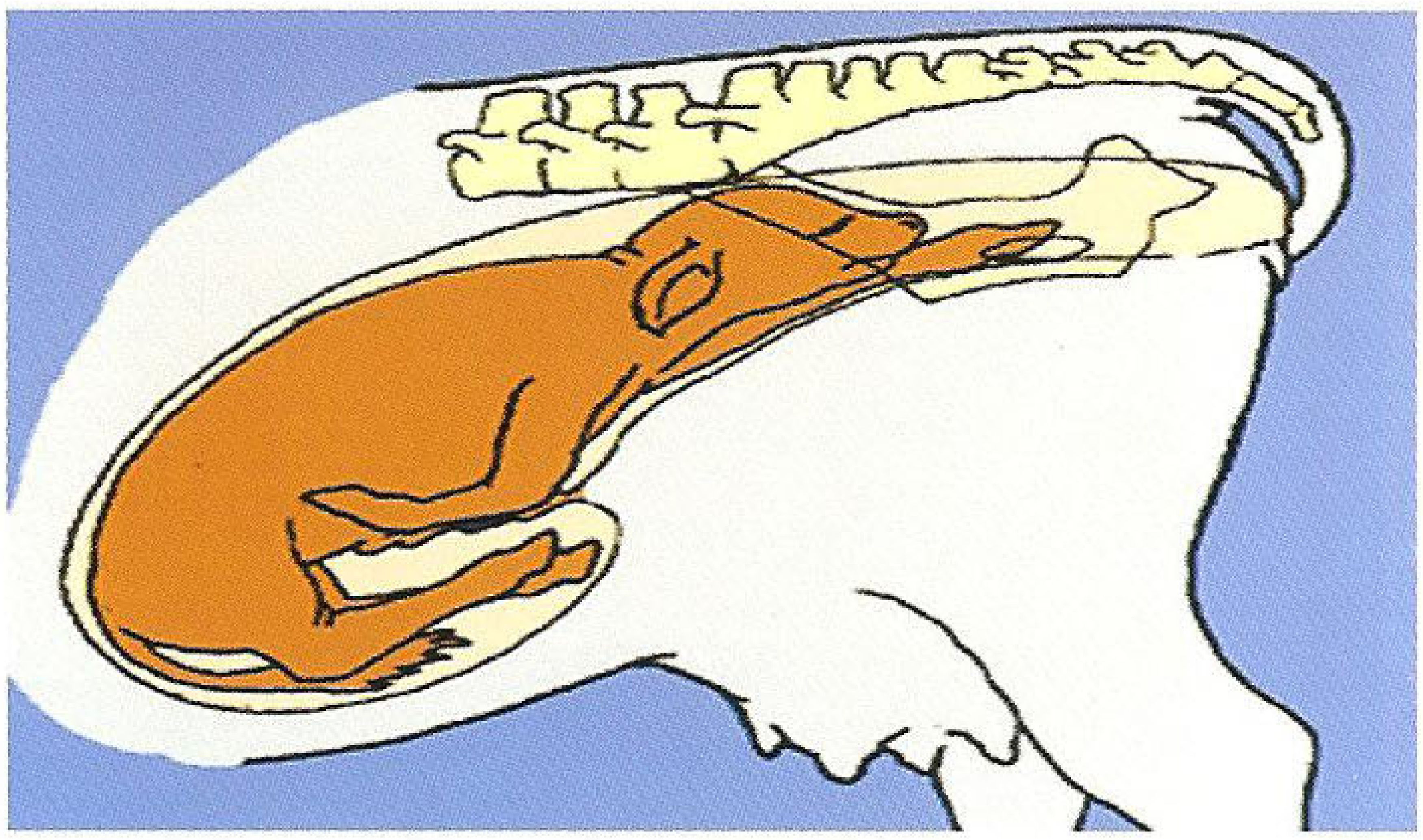

ជើងមុខមួយបត់ទៅក្រោយ

ប្រើខ្សែចងជើងមុខលើក្រចក

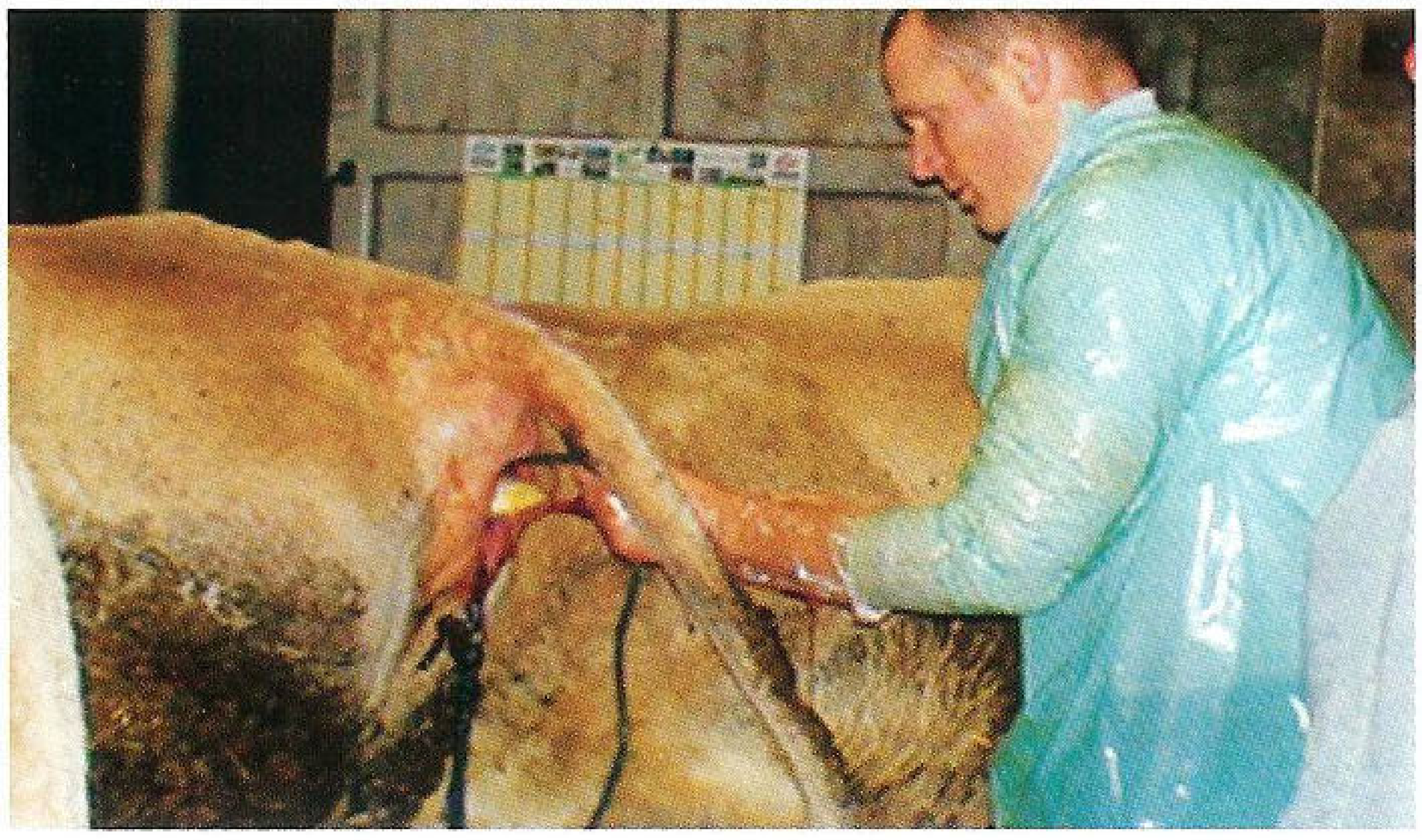

ជួយទាញជើងចេញ

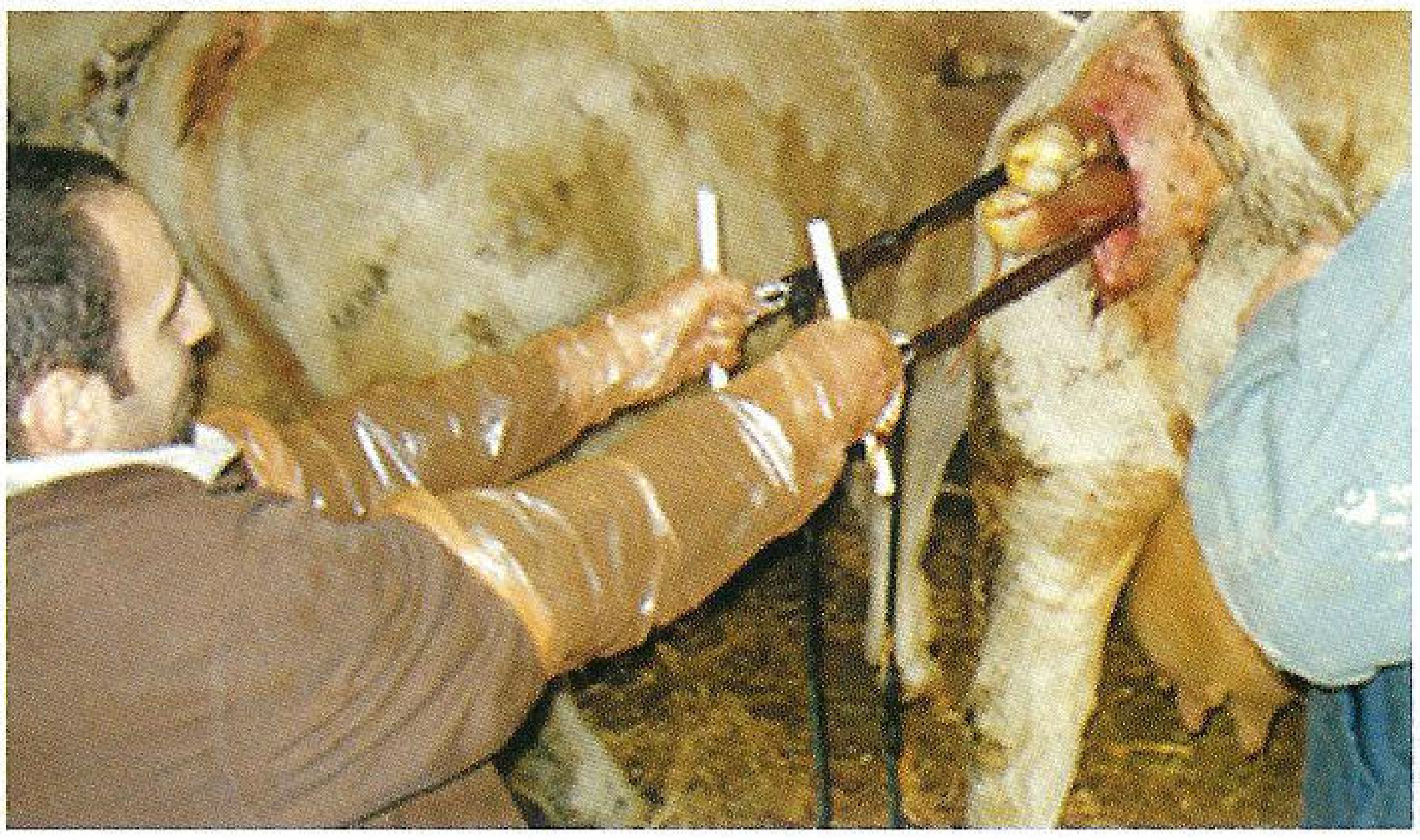

ទាញកូនគោចេញមកក្រៅ

- ប្រសិនបើមេគោមិនព្រមលិទ្ធកូន ត្រូវយកអំបិលមកលាបលើខ្លួនវា
- ត្រូវពិនិត្យមើលលើការបៅទឹកដោះដំបូង ។

បញ្ហាសុកមិនធ្លាក់

- ប្រសិនបើកើតកូនរួចបាន ២៤ម៉ោង សុកនៅតែមិនធ្លាក់ នោះវានឹងធ្វើឱ្យ មានបញ្ហា ដូចជា

ការជួយបង្កើតកូន

ស្បូនមិនរួញទៅ រកសភាពដើម និងមានការឆ្លងមេរោគ

- ២៤ម៉ោងក្រោយពេលកើត សុកនៅតែមិនធ្លាក់ ប្រសិនបើអាច ត្រូវទាញយកផ្នែកដែលធំចេញ ដោយទ្បែក មិនត្រូវយកដៃទាញយកសុកខាងក្នុងទាំងអស់ចេញនោះទេ ។

ជូតសំអាតកូនគោ

ការព្យាបាល

- ចាក់តេត្រាស៊ីគ្លីន (Tetracycline)

ការទាញយកសុកចេញ

សេ (Lutalyse) ដោយចាក់ពីរដង ហើយការចាក់លើកទី ២ នៅ ១៥ថ្ងៃក្រោយទៀត ។

វិធានការបន្ទាន់

- យកសុកនៅសល់ចេញ ហើយលាងសំអាតស្បូន
- ពេលរុញស្បូនចូលខាងក្នុងត្រូវចំទីតាំងល្អហើយត្រូវចាក់ថ្នាំអុកស៊ីតុកស៊ីន ៤សេសេ
- ដេរទ្វារបន្តពូជទុកចោលរយៈពេលបីថ្ងៃ
- ចាក់តេត្រាស៊ីគ្លីន (Tetracycline) រយៈពេលបីថ្ងៃ ។

៧. ជំងឺលាសដោះ (Mastitis)

ជំងឺលាសដោះបង្កឡើងដោយមេរោគចូលតាមមុខរបួស ឬរន្ធទឹកដោះ ហើយធ្វើឱ្យ៖

- ការផលិតទឹកដោះថយចុះ ធ្វើឱ្យកូនគោមិនអាចបៅបានគ្រប់គ្រាន់
- ទឹកដោះមានគុណភាពអន់ ធ្វើឱ្យកូនគោរាគធ្ងន់ធ្ងរ
- ក្នុងករណីស្រួចស្រាវ ធ្វើឱ្យមេគោឈឺធ្ងន់ធ្ងរ

ការសម្គាល់លើបញ្ហាលាសដោះ

- មេគោមិនឱ្យកូនបៅ ព្រោះវាមានការឈឺចាប់ខ្លាំង
- ទឹកដោះមិនស្អាត ពណ៌ខុសពីធម្មតា
- កន្សោមដោះមានសភាពក្តៅ ឈឺចាប់ និងហើម
- មេគោឈប់ស៊ីចំណី និងគ្រុនក្តៅ

ការព្យាបាល

ការព្យាបាលទទួលជោគជ័យទៅបានលុះត្រាតែធ្វើការព្យាបាលឱ្យបានឆាប់ និងត្រឹមត្រូវដូចជា ៖

ក្បាលដោះពីរមានបញ្ហា

- ចាក់អុកស៊ីតុកស៊ីន (Ocytocin) ដើម្បីសម្រួលឱ្យកន្សោមដោះកន្ទ្រាក់បញ្ចេញទឹកដោះ
- ច្របាច់បញ្ចេញទឹកដោះកខ្វក់ចេញពីកន្សោមដោះ ដោយច្របាច់ ២ដងក្នុង ១ថ្ងៃ
- ចាក់ទ្រីមេតូព្រីមជាមួយស៊ុលហ្វា (TMP + Sulfa) ហើយអាចចាក់បន្ថែមតេត្រាស៊ីគ្លីន (Tetracycline) ផងដែរ ក្នុងរយៈបីថ្ងៃ
- ប្រសិនបើកន្សោមដោះឡើងរឹង ត្រូវចាក់ដិចស្សាមេតាហ្សូន (Dexametsone) ឬ តុលហ្វេឌីន (Tolfedine) ម្តង ដើម្បីបន្ថយការរលាក

៨. បញ្ហា និងជំងឺលើជើង (Moving)

៨.១. បញ្ហាដំបៅស្អុយនៅជើង

ដំបៅស្អុយនៅជើង ជាបញ្ហាធ្វើឱ្យដំបៅរលួយនៅចង្វែកជើង បណ្តាលមកពីការធ្វើការក្នុងភក់ ។

ក. រោគសញ្ញា

- ពិបាកដើរ ពិការជើង ជាទូទៅច្រើនកើតតែលើជើងម្ខាង
- ហើមនៅជើង
- រហែកស្បែកនៅចង្វែកជើង ហើយអាចឃើញមានខ្ទុះតិចៗ

ខ. ការព្យាបាល

- ចាក់ស៊ុលហ្វា ៣៣ (Sulfa 33) តាម សរសៃវ៉ែន មានប្រសិទ្ធភាពបំផុត ។
- ចាក់ទ្រីមេតូព្រីមជាមួយស៊ុលហ្វា (TMP + Sulfa) រយៈពេលបីថ្ងៃ ។

៨.២. បញ្ហារលាកស្បែកនៅជិតក្រចកជើង

ជាបញ្ហាមួយដែលធ្វើឱ្យដាច់ស្បែកនៅចន្លោះក្រចកជើង និងខ្នែងជើង ហើយធ្វើឱ្យគោមានសភាពមិនស្រួល ថយកម្លាំងធ្វើការងារ ។ បញ្ហានេះច្រើនកើតឡើងនៅពេលគោធ្វើការនៅក្នុងភក់ ។

បញ្ហារលាកស្បែកនៅគល់ក្រចកជើងនេះ ងាយស្រួលក្លាយទៅជាដំបៅស្អុយរលួយនៅក្រចកជើង ។

ការព្យាបាល

- ប្រើហ្វ័រម៉ាលីន ៣% (Formaline 3%) ពីរ

ស្បែករហែក និងហើមជើង

ដងក្នុងមួយថ្ងៃ ប្រើរយៈពេលបីថ្ងៃ

- ប្រើទង់ដែងស៊ុលហ្វាត ៥% (Copper Sulfate 5%) ។

៨.៣. រលាកសន្លាក់

មូលហេតុដែលបង្កឲ្យរលាកសន្លាក់មាន ៖

ក. បង្កឡើងដោយ

- **របួសនៅសន្លាក់**
- **ជំងឺឆ្លង (ប្រ៊ុយសែលឡូស៊ីស មីកូប្លាស្មា)**
- **គោបំបៅកូនដែលមានបញ្ហាខ្វះខាតនូវកាល់ស្យូម ផូស្វ័រ និងជីវជាតិផ្សេងទៀត**

ខ. រោគសញ្ញា

- **ពិកា**
- **ពេលស្ទាបនៅសន្លាក់ គោមានការឈឺចាប់ខ្លាំង**
- **មិនសូវស៊ីចំណី**

គ. ការព្យាបាល

- ប្រើអង់រ៉ូហ្វ្លុកសាក់ស៊ីន (Enrofloxacin) ឬទីឡូស៊ីន (Tylosin) ដោយប្រើរយៈពេលពី ៥-៧ថ្ងៃ
- ហ្វេីនីប៊ុយតាហ្សូន (Phenybutazone)
- ឬឌីពីរ៉ូន (Dypirone) មានអាណាហ្សាំង (Analgine)
- ឬកាល់ម៉ាហ្សាំង (Calmalgine)
- ឬតុលហ្វេឌីន (Tolfedine)

ក្រចកជើងដុះវែង

សន្ទាក់ហើម

- ក្រចកជើងដុះជាប្រចាំ
- ជួនកាលក្រចកដុះលឿន ហើយវែងជ្រុល
- ធ្វើឱ្យគោនៅមិនសុខ និងបង្កឱ្យវាពិការ

ការព្យាបាល

- កាត់ក្រចកដែលដុះវែងនេះចេញ ដោយកាត់បន្តិចម្តងៗ រហូតដល់ស្មើសាច់
- បន្ទាប់ពីកាត់រួច ត្រូវយកដែកឆាប មករូសតែមក្រចកឱ្យស្មើ ។

របួសដោយសារវត្ថុផ្សេងៗកប់ក្នុងដី

វត្ថុផ្សេងៗទៀតដូចជាដុំថ្ម អំបែងដប/កែវ ឬដែកគោល អាចមានបង្កប់ក្នុងដី ។

ក. រោគសញ្ញា

- គោដើររាងខ្ចើចជើងបន្តិច

សភាពក្រចកមុនពេលកាត់

- សភាពរបស់វាអាស្រ័យទៅលើទីតាំងដែលដីជ្រាបចូល ឬសភាព របួស

ខ. ការព្យាបាល

- ដកវត្ថុដែលមុតនោះចេញ
- លាងក្រចកជើងទាំងមូលជាមួយ អ៊ីត្រូសែនពី

សភាពក្រចកមុនពេលកាត់

រ៉ុកស៊ីដ (Hydrogen Peroxyde)

ត្រូវពិនិត្យមើលដីជាប់នៅបាតជើង

- ចាក់អាម៉ុកស៊ីលីន អិលអេ (Amoxillin LA)

៩. បញ្ហាខ្វិន

៩.១. ខ្វិនដោយសារទន់ចង្កេះ

បណ្ដាលមកពីការចាក់ថ្នាំខុសទីតាំង ជាពិសេសពេលប្រើថ្នាំដែលមានសកម្មភាពបានយូរ ។

ការព្យាបាល

- ចាក់ដិចហ្សាមេតាហ្សូន (Dexamethasone) រៀងរាល់ ២ថ្ងៃម្ដង ដោយប្រើរយៈពេល ២ សប្ដាហ៍ ។

៩.២. ដេកយូរ

- គោទន់/ស្ពឹក ស្រពន់ជើងមុខ ដោយសារគោស្គម និងខ្សោយ មិនអាចក្រោកឈរយូរថ្ងៃ
- សាច់ដុំមិនអាចការពារប្រព័ន្ធប្រសាទបាន ហើយប្រព័ន្ធប្រសាទរងការខូចខាតនៅពេលគោដេកតែមួយចំហៀងខ្លួន ដោយមិនអាចប្រែខ្លួនបាននោះ ។

ការព្យាបាល

- ជួយគោដែលទន់ខ្សោយឱ្យក្រោកឈរ ២ដងក្នុងមួយថ្ងៃ

កុំចាក់ថ្នាំដែលមានសកម្មភាពបានយូរ នៅសាច់ដុំត្រគៀក

- ចាក់ថ្នាំជួយលើកកម្លាំងដូចជាការ៉ាស៊ីល(Carasil) អេម៉ាតូប៉ង់បេ ១២ (Hematopan B12)
- យកចំបើងមកជុសជូតនៅស្មា និងភ្លៅ ៕